

Univerzita Pardubice
Fakulta Ekonomicko-správní

Dobrovolníci v požární ochraně a jejich finanční podpora v České republice
Bakalářská práce

2020

Veronika Paulasová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Veronika Paulasová**
Osobní číslo: **E17065**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a celníky**
Téma práce: **Dobrovolníci v požární ochraně a jejich finanční podpora v České republice**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem bakalářské práce je zhodnotit vývoj dobrovolnictví a jeho finanční podpory ze strany České republiky v oblasti požární ochrany. S využitím literatury je definován pojem dobrovolnictví v oblasti požární ochrany, stručně je analyzován jeho vývoj v ČR, je analyzováno jeho institucionální zajištění a pro zvolené časové období přesahující 10 let je analyzován účel, rozsah a dynamika finanční podpory Sdružení dobrovolných hasičů Čech, Moravy a Slezska jako nejdůležitějšího partnera České republiky v oblasti požární ochrany.

Osnova:

- Dobrovolnictví a jeho místo v požární ochraně ČR.
- Financování požární ochrany v ČR.
- Analýza finanční podpory SDHČMS.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací: **-**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BALABÁN, M., PERNICA, B. a kol. Bezpečnostní systém ČR. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-3150-9.
FRIČ, P., POSPÍŠILOVÁ, T. Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století. 1. vydání. Praha: Agnes, 2010. ISBN 978-80-903696-8-9.
FRIČ, P. (ed.) Občanský sektor v ohrožení? 1. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství, 2016. ISBN 978-80-7419-243-2.
SZASZO, Z. Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích. 1. vydání. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR, 2010. ISBN 80-86640-60-4.
VILÁŠEK, J., FIALA, M., VONDRÁŠEK, D. Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2477-8.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Mgr. Bohuslav Pernica, Ph.D.**
Ústav regionálních a bezpečnostních věd

Datum zadání bakalářské práce: **2. září 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2020**

L.S.

---

doc. Ing. Romana Provozničková, Ph.D.
děkanka

---

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 2. září 2019

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2020

Veronika Paulasová

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu práce, panu Ing. Bohuslavu Pernicovi Ph.D., za jeho cenné rady, odbornou pomoc, vstřícnost a trpělivost. Také bych chtěla poděkovat svému příteli, Ondřeji Vrzalovi, za poskytnutí informací, materiálů a za velikou podporu během mého studia a psaní této bakalářské práce.

ANOTACE

Cílem bakalářské práce je zhodnotit vývoj dobrovolnictví a jeho finanční podpory ze strany České republiky v oblasti požární ochrany. S využitím literatury je definován pojem dobrovolnictví v oblasti požární ochrany, stručně je analyzován jeho vývoj v ČR, je analyzováno jeho institucionální zajištění a pro zvolené časové období přesahující 10 let je analyzován účel, rozsah a dynamika finanční podpory Sdružení dobrovolných hasičů Čech, Moravy a Slezska jako nejdůležitějšího partnera České republiky v oblasti požární ochrany.

KLÍČOVÁ SLOVA

Dobrovolnictví, finanční podpora, jednotky sborů dobrovolných hasičů, požární ochrana, sdružení Čech, Moravy a Slezska

TITLE

Volunteers in fire brigades and their public support in the Czech Republic

ANNOTATION

The aim of this Bachelor thesis is to evaluate development of volunteering and its financial support from the Czech Republic in the field of fire protection. Using the literature is defined the concept of volunteering in the field of fire protection, briefly analyzed its development in the Czech Republic, its institutional security is analyzed and for a selected period of time exceeding 10 years the purpose, scope and dynamics are analyzed financial support of the Association of Voluntary Firefighters of Bohemia, Moravia and Silesia as the most important partner of the Czech Republic in the field of fire protection.

KEYWORDS

Volunteering, fire protection, units of volunteering fire fighters, financial support, Association of Voluntary Firefighters of Bohemia, Moravia and Silesia

OBSAH

Seznam ilustrací a tabulek	8
Seznam zkratk a akronymů	9
Úvod	10
1 Dobrovolnictví a jeho místo v požární ochraně ČR.....	11
1.1 Pojem dobrovolnictví.....	11
1.2 Dobrovolníci v požární ochraně	15
1.3 Zastřešující spolky sborů dobrovolných hasičů.....	20
2 Finanční podpora dobrovolnictví v požární ochraně	28
2.1 Financování sboru dobrovolných hasičů	28
2.2 Financování jednotky sboru dobrovolných hasičů obce.....	32
3 Analýza finanční podpory dobrovolnictví v požární ochraně	37
3.1 Analýza finanční podpory jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí.....	37
3.2 Analýza finanční podpory Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska	40
Závěr	44
Použitá literatura	46
Přílohy.....	51

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Obrázek 1 Počet jednotek sborů dobrovolných hasičů (JPO V) a obcí v České republice v letech 2008–2018	20
Obrázek 2 Počet sborů dobrovolných hasičů a obcí v České republice v letech 2008–2018...	22
Obrázek 3 Vývoj členské základny SH ČMS v letech 2008–2018	25
Obrázek 4 Podíl zdrojů příjmů Sboru dobrovolných hasičů Hořátek v roce 2017.....	31
Obrázek 5 Finanční podpora jednotky sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V	32
Obrázek 6 Výdaje státního rozpočtu a místních rozpočtů na civilní připravenost při krizových stavech, požární ochranu a IZS v České republice v letech 2006–2018 (v mil. Kč).....	37
Obrázek 7 Finanční prostředky Ministerstva vnitra ČR na podporu jednotek sborů dobrovolných hasičů v České republice v letech 2010–2019 (v tis. Kč).....	38
Obrázek 8 Výdaje kraje Vysočina na jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí v letech 2015–2018 (v Kč).....	39
Obrázek 9 Čerpané finanční prostředky z dotace Ministerstva vnitra ČR v letech 2008–2018 (v tis. Kč).....	41
Obrázek 10 Čerpané finanční prostředky z dotace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR v letech 2008–2018 (v Kč)	42

Tabulka 1 Vývoj zákonů vztahující se k dobrovolnictví v požární ochraně od roku 1867 na území České republiky.....	16
Tabulka 2 Statistika hasičských služeb ve vybraných zemích v Evropě v letech 2001–2015 .	17
Tabulka 3 Počet členů zastřešujících spolků v České republice v roce 2018.....	21
Tabulka 4 Aktivity sborů dobrovolných hasičů a jejich počet odpracovaných hodin v České republice v roce 2018	26
Tabulka 5 Dotace od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro mladé hasiče SDH v roce 2020.....	30
Tabulka 6 Poskytované veřejné zdroje pro jednotky sborů dobrovolných hasičů kategorie JPO V na území České republiky	33

SEZNAM ZKRATEK A AKRONYMŮ

SDH	sbor dobrovolných hasičů
apod.	a podobně
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
GŘ	Generální ředitelství
JSDHO	jednotka sboru dobrovolných hasičů obcí
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IČO	identifikační číslo osoby
PO	požární ochrana
JSDHP	jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku
JPO	jednotka požární ochrany
Sb.	Sbírka
SH ČMS	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska
OPIS	operační a informační středisko
AČR	Armáda České republiky
ČHJ	Česká hasičská jednota
ČR	Česká republika
MHJ	Moravská hasičská jednota
CTIF	Comité Technique International de prevention et d'extinction de Feu (Mezinárodní technický výbor pro prevenci a hašení požárů)
ÚHŠ	ústřední hasičská škola
MČR	mistrovství České republiky
CHH	Centrum hasičského hnutí
TFA	Toughest Firefighter Alive (Nejtvrdší hasič přežije)
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NNO	nestátní nezisková organizace

ÚVOD

Dobrovolnictví hraje velmi důležitou roli v naší společnosti. Již od 19. století se začalo rozvíjet v českých zemích a dobrovolníci tak bez nároku na finanční podporu pomáhají ostatním občanům v různých situacích, věnují jim svůj cenný čas a zároveň také šetří státu finanční prostředky. I požární ochrana je prováděná dobrovolníky. V českých zemích historie požární ochrany sahá do druhé poloviny 19. století. [1, s. 33] Dobrovolníci v požární ochraně nemají pouze za úkol provádět hašení požárů a zasahovat při živelních a mimořádných událostech, ale samotná obec sbory dobrovolných hasičů podporuje i z toho důvodu, že organizují kulturní a společenské akce pro obyvatele obce.

Poněvadž pocházím z Brodců, z malé obce v kraji Vysočina, která zřizuje jednotku sboru dobrovolných hasičů a v dětství jsem byla skoro jako každé dítě v této obci členem sboru dobrovolných hasičů, mám k tomuto tématu blízko. Proto je **cílem mé bakalářské práce zhodnotit vývoj dobrovolnictví a jeho podpory ze strany České republiky v oblasti požární ochrany, a to za období alespoň 10 let, kde pozornost je věnována zejména finanční podpoře, jejímu institucionální zajištění, jejímu účelu, struktuře a dynamice.**

Bakalářská práce je rozdělena na tři kapitoly. V první kapitole je vysvětlen pojem dobrovolnictví, dobrovolnictví v požární ochraně a popsány tři zastřešující spolky sborů dobrovolných hasičů na území České republiky. Druhá kapitola se zabývá způsoby financování sborů dobrovolných hasičů a jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. Poslední kapitola analyzuje finanční podporu Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska v letech 2008–2018 a finanční podporu jednotek sborů dobrovolných hasičů na území České republiky. K dokreslení kontextu analyzované problematiky je práce doplněna přílohami, které jsou většinou převzaty.

1 DOBROVOLNICTVÍ A JEHO MÍSTO V POŽÁRNÍ OCHRANĚ ČR

K pochopení významu dobrovolnictví v požární ochraně je nezbytné si nejprve charakterizovat pojem dobrovolnictví, jeho místo v požární ochraně a zastřešující spolky sborů dobrovolných hasičů působící na území České republiky.

1.1 Pojem dobrovolnictví

V odborné literatuře je možné najít mnoho vymezení, co pojem dobrovolnictví představuje, avšak všechny se shodují na třech základních a hlavních charakteristikách, které uvádí Frič a Pospíšilová [2, s. 9]. „*Dobrovolnictví je nepovinné, neplacené a je ve prospěch druhých.*“

Tošner a Sozanská [3, s. 18] charakterizují dobrovolnictví touto definicí: „*Dobrovolnictví není obětí, ale přirozený projev občanské zralosti. Přináší konkrétní pomoc tomu, kdo ji potřebuje, ale zároveň poskytuje dobrovolníkovi pocit smysluplnosti, je zdrojem nových zkušeností a dovedností a obohacením v mezilidských vztazích.*“

Z toho vyplývá, že dobrovolníkem je dle zmiňovaných autorů [3, s. 35] „*člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti.*“

Dobrovolnická činnost musí zahrnovat významný prvek výběru a možnosti. Osoby se na těchto činnostech dobrovolně podílejí, aniž by tato jejich povinnost vznikala ze zákona nebo k ní byly nějakým způsobem nuceny. Dobrovolnictví je práce bez nároku na mzdu nebo náhradu, která se běžně vyplácí v hotovosti nebo v naturáliích. Některé formy peněžní nebo věcné náhrady však mohou být stále možné, aniž by došlo k porušení chápání dobrovolnictví jako neplacené. Podle Hladké [4, s. 21] „*každý svoji odměnu dostává, i kdyby nechtěl. Jedná se např. o dobrý pocit, uspokojení z dobré práce a pomoci jiným, zvýšení kvalifikace, získání kontaktů, praxí, uznání.*“

Pojem dobrovolnictví se dá tedy shrnout jako vlastní individuální rozhodnutí, kdy svůj čas jednotlivci poskytují bez nároku na odměnu a tuto službu vykonávají buď prostřednictvím organizace anebo přímo jiným osobám. Avšak tyto osoby nesmí být pro jednotlivce blízkou osobou či rodinou.

Dle Friče, [5, s. 19] občanské organizace prostřednictvím svých interních pravidel, praktik a procedur poskytují členům organizace a dobrovolníkům občanské kompetence. A to takové, které by neměli možnost jinde načerpat.

Aby byl člověk považován za dobrovolníka, musí během určitého referenčního období vykonat „nějakou“ dobrovolnickou práci. V mezinárodní definici zaměstnanosti se „nějakou“ prací obvykle rozumí alespoň jedna hodina během krátkého referenčního období (jeden den nebo jeden týden). [6, s. 13]

Podle časového hlediska Tošner a Sozanská [3, s. 40] rozdělují dobrovolnictví jako:

- Jednorázové akce – jednou nebo několikrát ročně se dobrovolníci podílejí např. na organizování kampaní a sbírek;
- Dlouhodobá dobrovolná pomoc – pravidelná a opakovaná pomoc dobrovolníka, která je velmi užitečná díky spolupráci dobrovolníka v organizaci;
- Dobrovolná služba – dlouhodobý závazek dobrovolníka, který vykonává v nejčastějším případě v zahraničí.

Tošner a Sozanská [3, s. 55] také vytvořili seznam názorů dobrovolníků prostřednictvím celosvětových průzkumů, které ukazují, co je podporuje k jejich dobrovolné činnosti. Těmi názory jsou:

- Získání pocitu, že jsou odměňováni;
- Vědí, že jejich přítomnost je důležitá a něco znamená;
- Mají možnost se změnit a zlepšovat či posouvat se ve své činnosti;
- Získávají uznání na veřejnosti i v soukromí;
- Věří, že dokážou zvládnout přidělené úkoly;
- Mít pocit sounáležitosti a týmové práce spolupracovníků;
- Mají možnost se podílet na řešení problémů, na rozhodování či stanovování cílů dané organizace;
- Vědí, že v jejich činnosti se vyvíjí něco podstatného;
- Díky dobrovolnictví jsou jejich osobní potřeby uspokojovány.

Dobrovolnictví má ve světě dlouhou tradici. V českých zemích se rozvíjí od 19. století. Již dříve se neziskové organizace začaly soustřeďovat na systematickou práci s dobrovolníky a díky tomu se velká část z nich blíží k profesionalizaci. V roce 2002 vznikla potřeba profesionalizovat a také právně definovat práci s dobrovolníky. V roce 2003 tak vstoupil v účinnost zákon č. 198/2002 Sb., *o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů*. Podle § 3 „*může být dobrovolníkem fyzická osoba starší 15 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby na území České republiky, nebo fyzická osoba starší 18 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby*

v zahraničí, která se na základě svých vlastností, znalostí a dovedností svobodně rozhodne poskytovat dobrovolnickou službu.“ [4, s. 22] [7] Avšak tento zákon se nevztahuje na dobrovolnictví v požární ochraně.

Podle Stejskala [8, s. 257] je dobrovolnictví historicky osvědčený zdroj, který je velmi významný pro naši přítomnost, ale který zároveň zůstane významným i pro naši budoucnost. V Česku však jeho využití slábne. Využívá se již jen částečně.

Od začátku devadesátých let 20. století podíl dobrovolníků na celkové populaci v České republice stagnuje. Od roku 1991 až do současnosti, se téměř nijak nezměnil. V roce 1991 byl naměřen podíl 29 organizovaných dobrovolníků, v roce 1999 činil podíl 33 organizovaných dobrovolníků, v roce 2005 činil podíl 27 organizovaných dobrovolníků, v roce 2008 byl podíl 29 organizovaných dobrovolníků a v roce 2009 byl naměřen podíl celkem 30 organizovaných dobrovolníků. [5, s. 52] Průměr těchto podílů činí 30 organizovaných dobrovolníků na celkovou populaci v České republice.

Dobrovolnická práce může přinášet i řadu výhod, jak pro společnost, tak i samotné dobrovolníky. Mezi výhody se řadí: [6, s. 4]

- Poskytování důležitých školení v oblasti zaměstnanosti a přístup k pracovní síle;
- Může nabízet služby, které nejsou placenými pracovníky snadno poskytovány (např. formou poradenství);
- Dává dobrovolníkům smysl pro osobní uspokojení, naplnění, pohodu a zapojení do společnosti;
- Zvyšuje sociální solidaritu, sociální kapitál, politickou legitimitu a kvalitu života ve společnosti.

Tošner a Sozanská [3, s. 39-40] definují role, které dobrovolnictví zaujímá v organizaci:

- Chod organizace je závislý na dobrovolnících – vedle profesionálů se dobrovolníci participují na dokončování cílů organizace;
- Spolupráce dobrovolníků s profesionálními zaměstnanci – dobrovolníci pomáhají snižovat finanční náklady dané organizace, protože vykonávají takové činnosti, které by jinak museli provádět profesionálové;
- Pomoc dobrovolníků není nepostradatelná pro fungování organizace – dobrovolníci, kteří se podílejí na činnostech v organizaci, pomáhají zkvalitňovat poskytované služby nebo provoz. Dobrovolníci zde doplňují služby a zvyšují jejich kvalitu, ale organizace se bez nich dokáže obejít;

- Může přispět k podpoře sociálního začleňování a integrace.

Frič [5, s. 16-17] popisuje čtyři základní segmenty občanských organizací:

- Tradiční zájmové organizace;
- Nové servisní organizace;
- Tradiční advokační organizace;
- Nové advokační organizace.

Tradiční zájmové organizace poskytují servis pro realizaci volnočasových (zájmových) a komunitních činností svých členů. Převážně v oblastech sportu, kultury, rekreace, chovatelství, zahrádkářství.

Nové servisní organizace poskytují sociální služby a služby zdravotní péče. Řadí se zde také vzdělávání, humanitární pomoc a charita. Tradiční advokační organizace představují odbory, zaměstnanecké svazy, profesní organizace (komory) a politické strany hájící zájmy svých členů.

Nové advokační organizace jsou organizacemi nových sociálních hnutí. Zabývají se ochranou životního prostředí, lidských a občanských práv a práv zvířat.

Podle Friče [5, s. 52] je hlavně důležitá oblast zájmových organizací, které mohou být sportovní, rekreační a kulturní, a které si stále drží dominantní postavení v podílu všech dobrovolníků občanského sektoru v České republice. V letech 2005 a 2009 byl podíl téměř dvoutřetinový.

Občané se mohou také zapojovat a podílet na plnění bezpečnostních funkcí státu nebo právnických a fyzických osob, které zaručují veřejnou i individuální bezpečnost, a to různými způsoby. Mezi nejčastější zavedené a právně vázané formy patří: [8, s. 257]

- Služební nebo pracovní poměr ve veřejných nebo soukromých bezpečnostních organizacích a institucích, kde se jedná o profesionální příslušníky a zaměstnance;
- Povinná činnost občanů, která je daná zákonem a předepsána v rolích a situacích, kde se jedná např. o brannou nebo pracovní povinnost a pracovní výpomoc;
- Dobrovolná činnost kromě pracovního nebo služebního poměru, což znamená individuální dobrovolnictví. Jedná se o dobrovolnictví v nevládních organizacích, individuální svépomoc nebo dobrovolnictví v rámci veřejných bezpečnostních institucí a sborů.

Za dobrovolnou činnost se rozhodně nepovažuje taková činnost, která slouží k podnikání nebo jiné výdělečné činnosti či k uspokojování svých vlastních zájmů. Díky tomu, že dobrovolníci vykonají dobrovolnou službu bez jakéhokoliv nároku na odměnu, šetří tak státu finanční prostředky. [9, s. 23]

Zákon č. 198/2002 Sb., *o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů* se dle § 1 nevztahuje na takové činnosti, které jsou upravené zvláštními právními předpisy, tedy na požární ochranu. Požární ochrana je vymezena v zákoně č. 133/1985 Sb., *o požární ochraně*, ve znění pozdějších předpisů. „*Účelem tohoto zákona je vytvořit podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku a pro poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech.*“

1.2 Dobrovolníci v požární ochraně

Vedle profesionálů se v požární ochraně vždy angažovali také dobrovolníci, což potvrzuje historie požární ochrany. V českých zemích sahá do druhé poloviny 19. století. V tomto období se bylo nutné řídit předpisy vydané vládnoucí monarchií Habsburků. První zmínka o dobrovolnických sborech v Čechách byla v roce 1854, kdy během dalších dvaceti let vzniklo celkem 107 sborů. Např. v Praze byla první řádná požární záloha založena v roce 1821 a jejími členy se stali řemeslníci, kteří uměli pracovat s ohněm. [1, s. 33]

Společně s několika občany, v polovině 19. století, založil první český sbor dobrovolných hasičů Karel Krohn v obci Velvary. Další české dobrovolné hasičské sbory vznikaly ve městech Roudnice, Česká Kamenice, Rumburk, Kolín, Tábor, Nepomuk a Kutná Hora a postupem času i v jiných dalších městech a obcích. [10, s. 11]

Požární ochrana i tehdy patřila do samostatné působnosti obcí. Podle Szaszo [10, s. 19] se hasičské sbory dělily na placené anebo neplacené, tedy dobrovolné. Zřizovaly se v obcích, které měly na svém území více než padesát domů. Placení hasiči byli zaměstnanci obce, kdežto členové dobrovolného sboru byli sdružováni podle spolkového zákona. Starosta obce, ve které nebyl zřízen hasičský sbor, musel každoročně vydat provolání k založení. Pokud v obci již sbor založen byl, měl nabádat občany k tomu, aby se také stali jeho členy. Již od počátku byly dobrovolné hasičské sbory připravovány a svolávány nejen při vzniku požárů, ale také k událostem, které vyžadovaly záchranu při živelních pohromách.

V tabulce č. 1 je uveden přehled právních předpisů vztahující se k jednotkám požární ochrany a jejich vývoj právní úpravy.

Tabulka 1 Vývoj zákonů vztahující se k dobrovolnictví v požární ochraně od roku 1867 na území České republiky

Legislativa	Období	Jednotka požární ochrany	
		Profesionální	Dobrovolná
zákon č. 134/1867 Sb., o právu shromažďovacím	1867–1951	•	•
vládní nařízení č. 30/1942 Sb., o věcech požární ochrany	1942–1950	•	•
zákon č. 62/1950 Sb., o ochraně před požáry a jinými živelnými pohromami	1950–1954	•	•
zákon č. 68/1951 Sb., o dobrovolnických organizacích a shromážděních	1951–1990		•
zákon č. 18/1985 Sb., o požární ochraně	1958–1986	•	•
zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně	1985–současnost	•	•
zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů	1990–2014		•
zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky	2000–současnost	•	
vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany	2001–současnost	•	•

Zdroj: [11, s. 17]

V České republice jsou jednotky dobrovolných hasičů nejčastěji tvořeny ze sborů dobrovolných hasičů. V některých zemích se můžeme setkat s tím, že sbory dobrovolných hasičů doplňují činnosti profesionálních hasičských sborů a činnosti hasičských útvarů podniku. Mohou být buď právně samostatné, nebo mohou vznikat jako organizační složky občanských sdružení, kdy bývají sponzorovány obcemi a firmami. [1, s. 33] Tabulka č. 2 zobrazuje porovnání počtu profesionálů a dobrovolníků v požární ochraně v České republice a dalších zemích Evropy.

Tabulka 2 Statistika hasičských služeb ve vybraných zemích v Evropě v letech 2001–2015

Stát	Profesionálové	Dobrovolníci	Celkem	Podíl dobrovolníků v celkovém počtu členů požární ochrany (v %)
Česká republika	12 407	70 503	82 910	85
Slovensko	3 740	69 700	73 440	95
Německo	44 574	1 023 345	1 067 919	96
Polsko	29 907	259 519	289 426	90
Rakousko	2 556	242 165	244 721	99
Itálie	28 870	20 060	48 930	41
Rusko	252 472	165 876	418 348	40

Zdroj: [12]

Z tabulky č. 2 je patrné, že dobrovolnická práce je důležitá i v ostatních zemích Evropy. V případě České republiky se dobrovolníci požární ochrany často sdružují ve sboru dobrovolných hasičů. **Sbor dobrovolných hasičů (SDH)** je zapsaným spolkem dle zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník* a vzniká ze svobodného rozhodnutí členů sboru dobrovolných hasičů. Dříve byl sbor dobrovolných hasičů vázán zákonem č. 83/1990 Sb., *o sdružování občanů* a označován jako občanské sdružení, ale zákon byl v roce 2014 zrušen. I přes to zákon č. 133/1985 Sb., *o požární ochraně*, ve znění pozdějších předpisů, s označením SDH jako občanské sdružení pracuje.

I když SDH a JSDH obce z právní stránky nic nespojuje, mohou spolupracovat podle zákona č. 133/1985 Sb., *o požární ochraně*, ve znění pozdějších předpisů. SDH spolupůsobí v oblasti požární ochrany jako zájmové sdružení a pomáhá obci se zabezpečením požární ochrany v obci.

Rozsah činností členů SDH je velmi různorodý a obsáhlý. Jednou ze specifických aktivit je např. účast na soutěžích v požárním útoku. Občanská sdružení hasičů podle § 75 zákona č. 133/1985 Sb., *o požární ochraně*, ve znění pozdějších předpisů, pomáhají při plnění nejdůležitějších úkolů na úseku ochrany obyvatelstva zejména tím, že se podílejí na:

- vyhledávání členů jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí;
- zajištění odborné přípravy členů jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí;
- provádění údržby, oprav požární techniky, věcných prostředků požární techniky a objektů požární ochrany, včetně vodních zdrojů, a to se souhlasem vlastníka;
- takové činnosti, která směřuje k předcházení požárů (preventivně výchovné činnosti mezi občany a mládeží);
- ediční a publikační činnosti a na dokumentaci historie požární ochrany a hasičstva.

Každý SDH musí spadat pouze pod jeden zastřešující spolek. V České republice působí tři zastřešující spolky – Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Česká hasičská jednota a Moravská hasičská jednota. V nejčastějších případech sbory spadají právě pod Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska.

Z hlediska plošného pokrytí se jednotky požární ochrany v souladu s přílohou k zákonu č. 133/1985 Sb., *o požární ochraně*, ve znění pozdějších předpisů, dělí na šest kategorií označovaných římskými číslicemi I až VI. Pro tuto práci je důležitá jednotka požární ochrany kategorie JPO V. Další členění JPO dle kategorií se nachází v příloze A.

Zřizování jednotky sboru dobrovolných hasičů obce je v působnosti obce, která se stará o jeho materiální a organizační zabezpečení a připravenost k zásahu. Obce zřizují jednotky SDH obce k hašení požárů, k záchranným a likvidačním pracím při živelních pohromách a k jiným mimořádným událostem a k plnění dalších úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva. A to z toho důvodu, že jsou jedinými subjekty v obci, které poskytují pomoc při plnění úkolů při mimořádných událostech současně se základní pomocí obyvatelstvu. Může se jednat např. o větrně smršťe a povodně. [13, s. 2]

Pokud obec nezřídí jednotku dobrovolných hasičů obce, pak má smlouvu buď s jinou obcí o poskytnutí služby anebo s Hasičským záchranným sborem ČR (HZS ČR), případně mají alespoň tzv. požární hlídku dohlížející na dodržování předpisů o požární ochraně. Jednotky SDH obcí však podléhají velení profesionálních hasičů, a to veliteli zásahu HZS ČR. Příslušníci těchto jednotek a další občané mohou být členy sborů dobrovolných hasičů. [14]

Všechny jednotky SDH obcí musí být schopny plnit základní úkoly, které se týkají ochrany obyvatelstva. Pro plnění speciálních úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva v obci, které jsou vyvolané specifickými riziky (havarijní plán, povodňový plán), ale i mimo území svého zřizovatele, jsou v poplachovém plánu kraje předurčené jednotky SDH obcí zejména kategorie JPO V. Prostřednictvím příslušných operačních a informačních středisek HZS kraje, jsou tyto jednotky svolávány. Každá předurčená jednotka SDH obce musí být schopna zároveň plnit základní úkoly, které jsou uloženy všem jednotkám požární ochrany. [13, s. 18]

Jednotka SDH obce plní základní úkoly, kterými jsou: [13, s. 17]

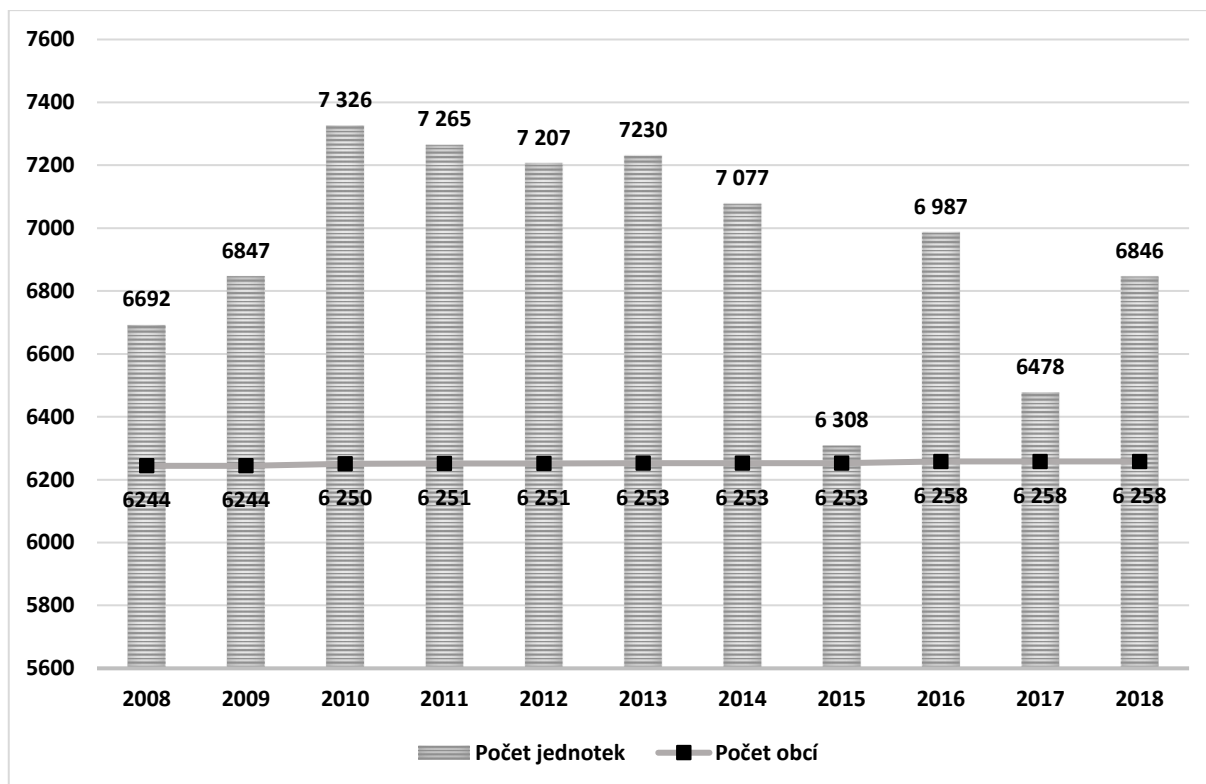
- **požární zásah** je činnost, kdy nejprve dochází k lokalizaci a následně k odstranění požáru;
- **záchranné práce** při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech, kdy se jedná o odvrácení a omezení přímého působení rizik, která ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí;
- **ochrana obyvatelstva**, ta se podílí na:

- evakuaci obyvatelstva;
- označování oblastí s výskytem nebezpečných látek;
- varování obyvatel;
- dekontaminaci postižených obyvatel nebo majetku;
- humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití;
- **neprodlené podávání zprávy o svém výjezdu a zásahu** územně příslušnému operačnímu a informačnímu středisku HZS kraje.

JPO V je dle zákona č. 133/1985 Sb., *o požární ochraně*, ve znění pozdějších předpisů, jednotka sboru dobrovolných hasičů s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně a jednotka má zpravidla místní působnost. Zásahuje na území svého zřizovatele, tedy obce. Po dohodě se svým zřizovatelem může jednotka JPO V zasahovat také mimo územní obvod svého zřizovatele. Jednotka PO V funguje ve dvou verzích: [15, s. 119]

- JPO V/1 – zajišťuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se ve vybraných obcích s počtem obyvatel do 200;
- JPO V/2 – zajišťuje výjezd družstva a zřizuje se ve vybraných obcích s počtem obyvatel více než 200.

Obrázek č. 1 ilustruje, jak se počet jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí v letech 2008–2018 vyvíjel.

Obrázek 1 Počet jednotek sborů dobrovolných hasičů (JPO V) a obcí v České republice v letech 2008–2018

Zdroj: [16] [17] [18] [19] [20] [21] [22] [23] [24]

Z obrázku č. 1 je patrné, že se počet obcí během let výrazně nemění na rozdíl od počtu jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. Ten kolísavě klesá. Největší a nejvýraznější pokles byl zaznamenán v roce 2015. Důvodem byla změna ve spolkovém rejstříku vztahující se k novému občanskému zákoníku a začalo tak docházet k přeregistraci, která trvala až do července 2016. [22] V roce 2018 celkový počet jednotek SDH obcí na území České republiky činil 6 846 a během deseti let se tak počet snížil o 480 jednotek SDH obcí. Z toho vyplývá, že na jednu obec v průměru připadá jedna jednotka sboru dobrovolných hasičů obce.

1.3 Zastřešující spolky sborů dobrovolných hasičů

Jak bylo zmíněno v předchozím textu, v České republice existují celkem tři zastřešující spolky sborů dobrovolných hasičů. Jedná se o Moravskou hasičskou jednotu, Českou hasičskou jednotu a Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. V tabulce č. 3 je znázorněn počet členů v jednotlivých zastřešujících spolkách na území České republiky v roce 2018.

Tabulka 3 Počet členů zastřešujících spolků v České republice v roce 2018

Zastřešující spolek	Počet členů
Moravská hasičská jednota	5 000
Česká hasičská jednota	6 500
Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska	392 680

Zdroj: [25] [19] [26]

Dle tabulky č. 3 je Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska na základě počtu členů největším a zároveň nejvýznamnějším spolkem v České republice v oblasti požární ochrany. Pro tuto práci je Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska důležité.

Moravská hasičská jednota (MHJ) je ze všech tří spolků nejmladší a zároveň také nejmenší. Je organizací sdružující dobrovolné sbory z celé Moravy, a to od 25. ledna 1992. Po roce 1989 se stala jednou z nástupnických organizací Svazu požární ochrany. [25]

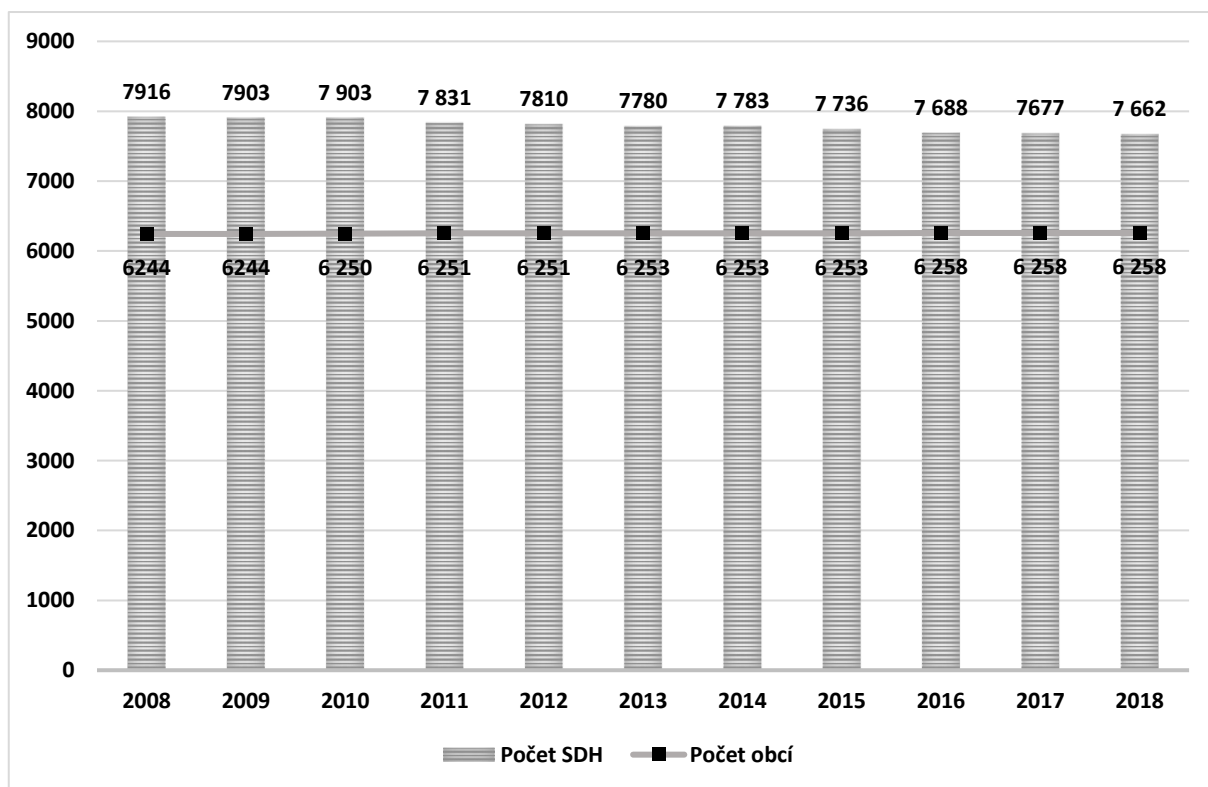
MHJ a její členové spolupracují s hasičským záchranným sborem, obcemi, státními orgány, právníky a fyzickými osobami a dalšími organizacemi na úseku požární ochrany. Mezi její poselství patří široké spektrum činností, jako např. likvidace požárů, pomoc při jiných mimořádných událostech, plnění úkolů za branné pohotovosti státu, příprava mladých hasičů pro činnost v jednotkách, organizování soutěží, výcvikových táborů nebo údržba technických prostředků. [25]

Česká hasičská jednota (ČHJ) je dobrovolným občanským sdružením, které působí na úseku požární ochrany od 10. května 1990 s cílem vytvořit demokratickou organizaci a následovat tak tradici našich předků. Tato organizace působí pouze v Čechách a sdružuje 6 500 členů v 54 hasičských sborech a ve čtyřech župách: Povltavské, Sionské, Východočeské a Jana Roháče. [26] S výjimkou lokálního zaměření je v zásadě stejná jako Moravská hasičská jednota.

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČMS) je nejvýznamnějším zastřešujícím spolkem v požární ochraně a sdružuje dobrovolné hasiče na území celé České republiky. Jeho podíl činí 97 % z celkového počtu členů zastřešujících spolků. Vzniklo 9. dubna 1991 a bylo právním nástupcem Svazu požární ochrany Československé federativní republiky. Hlavním cílem pro SH ČMS je důležitá ochrana zdraví a života občanů, jejich ochrana majetku před požáry a zároveň poskytování pomoci v případech živelních pohrom nebo dalších událostech, při kterých může nastat nebezpečí zdraví, života či majetku. Také sdružení v roce 1992 oživilo

činnost Hasičské vzájemné pojišťovny, která nabízí majetkové pojištění a zároveň podporuje protipožární prevenci a činnost sborů dobrovolných hasičů v České republice. [27]

Vývoj počtu sborů dobrovolných hasičů a vývoj počtu obcí v letech 2008–2018 je uveden na obrázku č. 2.

Obrázek 2 Počet sborů dobrovolných hasičů a obcí v České republice v letech 2008–2018

Zdroj: [28] [29] [16] [17] [18] [19] [20] [21] [22] [23] [24] [19]

Dle obrázku č. 2 je patrné, že během období let 2008–2018 došlo k mírnému poklesu SDH na území České republiky, a to o necelá 4 %. Jedná se konkrétně o 241 SDH, které zanikly. Důvodů může být hned několik, jako např. demografické stárnutí populace, ekonomické krize nebo ukončení činnosti neaktivních SDH. Podle Stejskala [8, s. 270] je tento úbytek způsoben poklesem zájmu a vývojem na trhu práce – snížení pracovních možností v malých obcích a zároveň potřebou dojíždět za prací, která se zvyšuje. Hlavním příčinou, proč se v jednotlivých letech počet mírně snižuje, je převádění sborů z rejstříku Ministerstva vnitra do veřejného rejstříku vedeném Obvodním soudem pro Prahu 2. Do zmiňovaného rejstříku tak došlo k hromadnému převodu a neustále ještě dochází k průběžným úpravám podle nových předpisů. Pokud se SDH obcí dobrovolně nezaregistrovaly dle zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník*, do spolkového rejstříku, automaticky zanikly.

SH ČMS zároveň s již uvedenými cíli pomáhá obcím, státním orgánům nebo fyzickým a právnickým osobám při: [29, s. 5]

- předcházení požárů, protože SH ČMS koná odbornou přípravu pro zájemce o získání odborné způsobilosti v oblasti požární ochrany, školí zaměstnance, účastní se preventivních požárních kontrol a zpracovávají dokumentace požární ochrany nebo se snaží o vývoj preventivně-výchovné činnosti mezi občany a mládeží;
- likvidaci požárů nebo jiných mimořádných událostech, pokud sdružení, jeho orgány či členové používají takové prostředky, které mohou přispět k záchraně života, zdraví a majetku;
- odstraňování následků událostí výše zmiňované;
- ovlivňování mládeže ve výchově, která se týká dodržování zásad požární bezpečnosti a získávání aktivního členství i práce;
- organizování vzdělávacích, kulturních, sportovních a dalších akcí pro své členy a pro veřejnost (např. ediční a publikační činnost, dokumentace historie PO);
- plnění úkolů ochrany obyvatelstva;
- plnění preventivních a represivních úkolů v oblasti krizového řízení a ochraně před živelnými katastrofami.

SH ČMS má tři základní pilíře činnosti: [24, s. 7]

Prvním pilířem je vytváření podmínek pro práci s dětmi a mládeží. Snaží se podporovat jejich zdravý vývoj osobnosti (psychické, intelektuální, mravní, sociální a fyzické schopnosti), řídí mladé členy k odpovědnosti za rozvoj své osobnosti, úctě k vlasti, přírodě, ale také k dodržování prevence v oblasti požární ochrany, ochrany obyvatelstva a jiných mimořádných událostech.

Druhým pilířem je podporování všeobecné sportovní činnosti s ohledem na zdravý rozvoj osobnosti mladých členů, intelektuálních, tělesných schopností a zvyšování jejich tělesné kondice. Dále podporování zdravého životního stylu a připravování na sportovní reprezentace či organizování a podporování výkonu dobrovolnictví.

A třetím, posledním pilířem, je vytváření podmínek k účinné ochraně života a zdraví občanů. Dále vytváření podmínek pro ochranu majetku před požáry a při poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných událostech.

SH ČMS je organizováno na územním principu. Jednotlivé články struktury jsou: [24, s. 5]

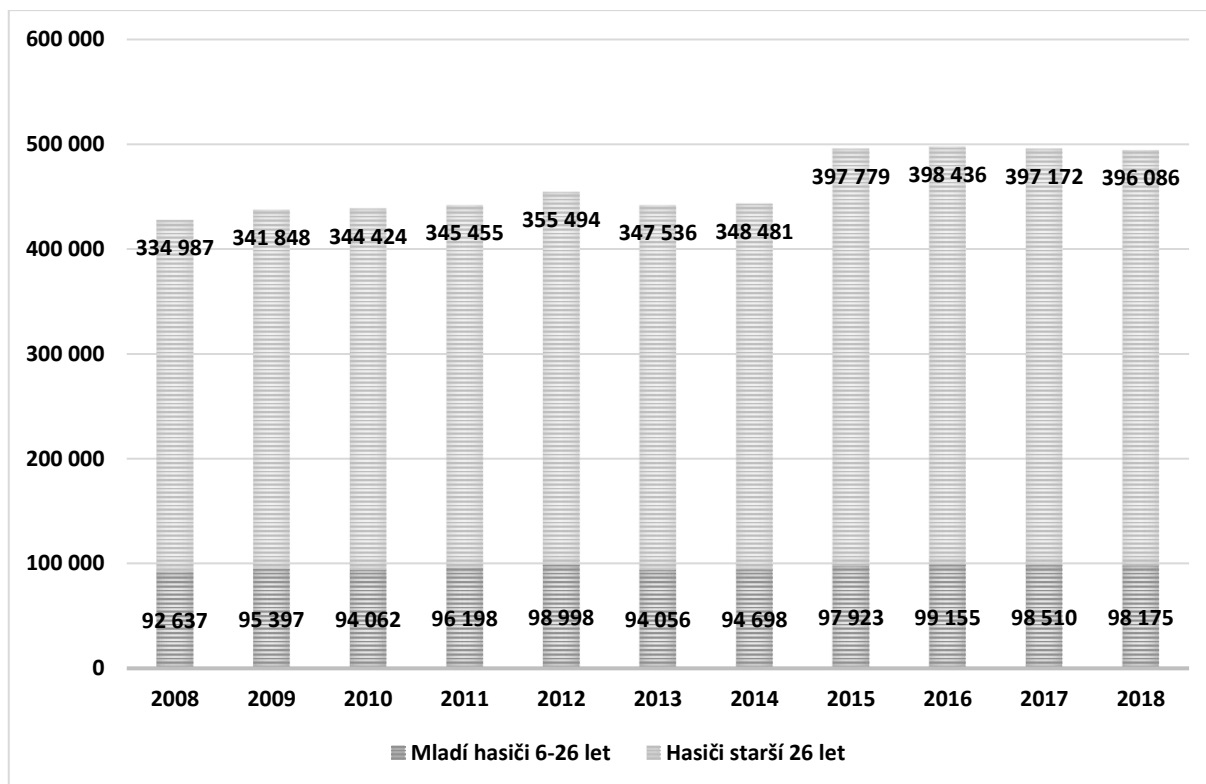
- Ústřední orgány a Kancelář, s celostátní působností;
- Kraje s působností dle územně správního členění ČR;
- Okresy, zpravidla s působností pro okres (ve statutárních městech mohou být zřizovány i městské výbory);
- Okrsky, zpravidla s působností pro několik sborů;
- Sbory, zpravidla s působností pro obec;
- ÚHŠ, CHH a SUZ, zpravidla s celostátní působností.

Organizační struktura Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska kopíruje územní členění České republiky. Sdružení se dělí na 14 krajských sdružení hasičů a 77 okresních sdružení hasičů, kde v čele stojí starosta a 6 náměstků.

SH ČMS zřizuje dvě školící zařízení a centrum hasičského hnutí. Jedná se o Ústřední hasičskou školu Bílé Poličany u Dvora Králové nad Labem a Ústřední hasičskou školu Jánské Koupele. Ty zabezpečují vzdělání členů SH ČMS, základní odbornou přípravu mladých hasičů, jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků. Zároveň v těchto zařízeních probíhá univerzita třetího věku. Mohou také organizovat akce jako např. letní a zimní tábory pro mladistvé a vzdělávání vedoucích. Centrum hasičského hnutí sídlí na zámku v Přibyslavi, které provozuje hasičské muzeum, odbornou knihovnu a specializovaný archiv. Podílí se dále na organizaci společenských, kulturních a vzdělávacích akcí. [27] [30]

Obrázek č. 3 zobrazuje vývoj členské základy SH ČMS v letech 2008–2018.

Obrázek 3 Vývoj členské základny SH ČMS v letech 2008–2018

Zdroj: [28] - [19]

Jak vyplývá z obrázku č. 3, v roce 2018 činil podíl mladých hasičů ve věku 6-26 let 20 % z celkového počtu členské základny SH ČMS. Tuto základnu rozšiřují hlavně mladí hasiči do 18 let, jejichž počet se každým následujícím rokem zvyšuje, a naopak počet mladých hasičů starší 18 let mírně klesá.

Každý rok mají povinnost všechny sbory dobrovolných hasičů podat hlášení Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Všechna aktivita, kterou sbor vykonal za poslední rok, se zapisuje do Hlášení o činnosti Sboru dobrovolných hasičů. Vykazuje se těchto deset činností: [9, s. 32-33]

- údržba výzbroje a výstroje (údržba hadic a požárního náčiní);
- údržba vodních zdrojů (vodní nádrže);
- údržba a výstavba hasičského zařízení (oprava garážových vrat);
- kulturní a společenské akce (pálení čarodějnic, hasičský ples a zábavy);
- pomoc obcím (kácení stromů při vichřici);
- propagace požární ochrany (školní přednášky pro děti);

- preventivní a výchovná činnost (vzdělávání veřejnosti, dětí a mládeže);
- preventivní požární hlídky (např. v létě v období velkého sucha hlídají pole, kde kombajny sklízí obilí a kde je možný vznik požáru);
- příprava odbornosti členů sboru dobrovolných hasičů (různá školení);
- pomoc v období extrémního sucha.

V tabulce č. 4 jsou shrnuty činnosti sborů dobrovolných hasičů v roce 2018 a jejich počet strávených hodin u jednotlivých aktivit.

Tabulka 4 Aktivity sborů dobrovolných hasičů a jejich počet odpracovaných hodin v České republice v roce 2018

Aktivita SDH	Počet strávených hodin	Podíl na celkové činnosti (%)
Údržba výzbroje a výstroje	544 522	20
Údržba vodních zdrojů	92 761	3
Údržba a výstavba hasičského zařízení	288 944	11
Kulturní a společenské akce	879 815	32
Pomoc obcím	267 296	10
Propagace požární ochrany	93 684	3
Preventivní a výchovná činnost	81 444	3
Preventivní hlídky a dohledy	109 010	4
Příprava odbornosti členů SDH	313 232	11
Pomoc v období extrémního sucha	77 878	3
Aktivita celkem	2 748 586	100

Zdroj: [19]

Z tabulky č. 4 je patrné, že největší podíl na celkové činnosti zaujímají právě kulturní a společenské akce s celkovým podílem 32 %. Na druhém místě jsou technické činnosti, které jsou spojeny s údržbou hasičské výzbroje a výstroje a podíl činí 20 %. Na třetím místě je

příprava odbornosti členů SDH a údržba a výstavba hasičského zařízení, kde podíl činí 11 %.
Ve zbylých 26 % se jedná např. o preventivní hlídky a dohledy, pomoc obcím nebo údržbu vodních zdrojů.

2 FINANČNÍ PODPORA DOBROVOLNICTVÍ V POŽÁRNÍ OCHRANĚ

Po charakteristice dobrovolnictví v požární ochraně a zastřešujících spolků sborů dobrovolných hasičů v České republice, jsou zde rozebírány finanční prostředky podporující sbor dobrovolných hasičů a jednotku sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V zřizovanou obcí.

2.1 Financování sboru dobrovolných hasičů

Sbor dobrovolných hasičů je dle zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník* právnickou osobou. Sbor dobrovolných hasičů nesmí mít ziskový charakter, což znamená, že všechny vydělané prostředky se musí vrátit zpět do jeho činnosti. [31] Pomocí své činnosti financuje svou činnost druhou, tedy požární sport. Sbor může mít více zdrojů financování. Dle Cermana [32] se jedná o:

- členské příspěvky;
- dary od fyzických a právnických osob;
- dobrovolnou práci členů a dalších osob;
- podnikatelskou činnost;
- dotace, příspěvky a další podpory od státu nebo od orgánů územně správních celků.

Příjmy SH ČMS a organizační jednotky získávají pro své činnosti zejména: [33, s. 17]

- členskými příspěvky;
- dobrovolnou práci svých členů;
- dary fyzických a právnických osob, děděním;
- dotacemi, příspěvky a dalšími způsoby podpory státu, orgánů územně správních celků a orgánů místní samosprávy;
- vedlejší výdělečnou činností;
- příspěvky mezi organizačními jednotkami – pobočnými spolky.

U SH ČMS se jedná o podobné příjmy jako u SDH. Jediný rozdíl je v tom, že SH ČMS přispívají navíc i pobočné spolky.

Členské příspěvky. Placení členského příspěvku je pro každého člena sboru povinné. Hodnota částky je dána zastřešujícími spolky a odvádí se přímo jim. Například Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska má stanovenou částku na 100 Kč za rok. [27]

Dary od fyzických a právnických osob. Sponzorské dary poskytují sboru dobrovolných hasičů např. obce, města, fyzické osoby nebo i ostatní organizace a místní firmy, které chtějí samy přispět na podporu sboru dobrovolných hasičů. Fyzické a právnické osoby dle § 15 a § 20 zákona č. 586/1992 Sb., *o daních z příjmů*, mohou také přispívat na financování požární ochrany a zároveň mají možnost, odečíst si dar od základu daně.

Dobrovolná práce členů a dalších osob. Sbor dobrovolných hasičů např. organizuje sběr šrotu, sběr vysloužilých elektrospotřebičů, odvoz nebezpečného odpadu nebo se stará o zeleň na území obce.

Podnikatelská činnost. Sbor dobrovolných hasičů provozuje služby založené na pohostinství. Poněvadž jsou kulturní a společenské akce spojené s prodejem lihovin, musí podnikající sbor dobrovolných hasičů vlastnit koncesní listinu na prodej alkoholu. Veškerý prodáváný alkohol musí také oznámit celnímu úřadu. SDH v obci pořádá kulturní a společenské akce, za které se považují například:

- pořádání hasičských zábav a plesů (příjem plyne převážně z pohostinství a ze vstupného);
- pořádání akcí pro veřejnost – pálení čarodějnic, dětské dny, pohádkové cesty pro děti, pouťové posezení, turnaj v ping-pongu, hasičské zabíjačky prasete (příjem plyne ze vstupného a z pohostinství);
- pořádání soutěží v požárním sportu ve své obci (příjem plyne např. ze startovného a z pohostinství).

Dotace, příspěvky a další podpory od státu nebo od orgánů územně správních celků. O finanční podporu může sbor dobrovolných hasičů požádat kohokoli, např. obec nebo kraj. Jedná se o účelové a neúčelové dotace ve formě finančních prostředků, kdy u některých z nich musí sbor zpětně prokázat nákup, např. u technického vybavení. Prokázání nákupu se dokládá podle Smlouvy o dotaci. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR poskytuje neinvestiční a investiční dotace, jejichž rozdílem mezi sebou je účel použití:

- Neinvestiční dotace – použití se vztahuje pouze na provozní náklady a materiál, u kterých nesmí hodnota překročit hranici 40 000 Kč. Jejich čerpání není pravidelné a jsou využívány nižšími články, tedy sbory dobrovolných hasičů;
- Investiční dotace – je vázána na pořízení či zhotovení určitého hmotného majetku. Např. u požárního sportu se jedná o nákup požárních stříkaček FOX, které stojí přibližně 350 000 Kč.

Sbor dobrovolných hasičů má možnost požádat o dotaci také odborovou organizaci, která sídlí v daném okresu. Jedná se o **Odborový svaz hasičů**, jehož prostřednictvím má sbor dobrovolných hasičů nárok na dotace znázorněné v tabulce č. 5.

Tabulka 5 Dotace od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro mladé hasiče SDH v roce 2020

Investiční dotace	Neinvestiční dotace
Dotace MŠMT na investiční náklady	Dotace MŠMT na vzdělávání členů sboru dobrovolných hasičů, dětí a mládeže
Dotace MŠMT na materiálně vybavenou technickou základnu	Dotace MŠMT na provozní náklady
	Dotace MŠMT na letní a zimní tábory pro děti
	Dotace MŠMT na volnočasové aktivity

Zdroj: [34]

Dotace v tabulce č. 5 jsou určeny jen pro mladé hasiče. Za mladé hasiče MŠMT považuje osoby ve věku od 6 do 26 let. Výjimka se týká pouze odborného vzdělávání vedoucích.

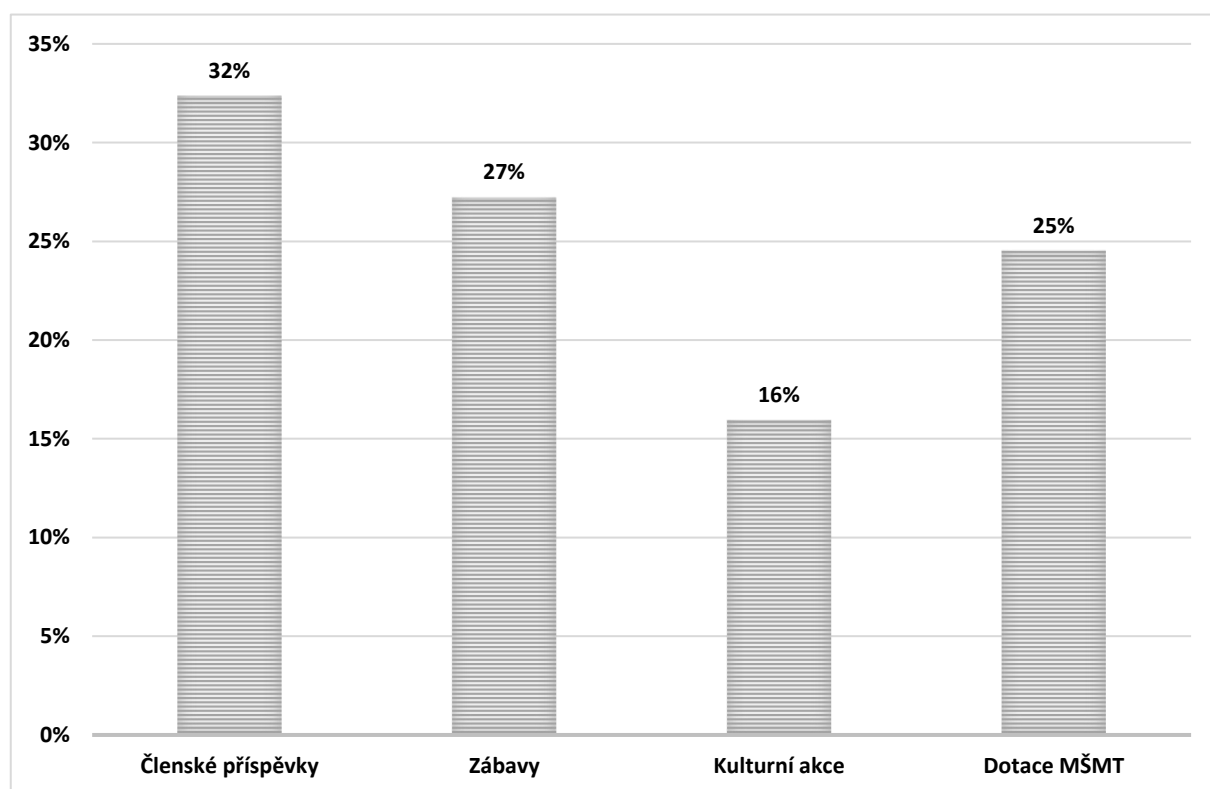
Vedle výše popsaných finančních podpor podporuje sbory dobrovolných hasičů obcí také **Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska**. Od něj je možné získat dotace. V rámci dotací je Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska zaměřené na tři základní okruhy činností.

Podpora z dotací Ministerstva vnitra – jedná se o podporu na přípravy, vzdělávání a zajištění dobrovolných hasičů v oblasti požární ochrany a jejich zapojení do jednotek sboru dobrovolných hasičů, které zřizují samosprávné celky (obce, města);

Podpora z dotace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy odbor mládeže – tato podpora slouží na zajištění práce s mládeží. Je určena na volnočasové aktivity, tábory, vzdělávání (zvyšování kvalifikace vedoucích mládeže), materiálové vybavení, pravidelné schůzky a provoz na úseku mládeže;

Podpora z dotace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy odbor sportu – zde jsou finanční prostředky využity na zajištění sportovních akcí, materiálové vybavení sportovců, přípravy reprezentace a další. Tato finanční podpora je poskytována od roku 2015.

Např. největší položku ze všech příjmů sborů dobrovolných hasičů tvoří příjmy z vlastní výtěžné činnosti. Jedná se nejčastěji o pořádání hasičských plesů, zábav, dětských dnů, pálení čarodějnic, karnevalů, sběru železa anebo sběru elektro odpadu. Obrázek č. 4 uvádí příjmy sboru dobrovolných hasičů např. obce Hořátek z roku 2017.

Obrázek 4 Podíl zdrojů příjmů Sboru dobrovolných hasičů Hořátek v roce 2017

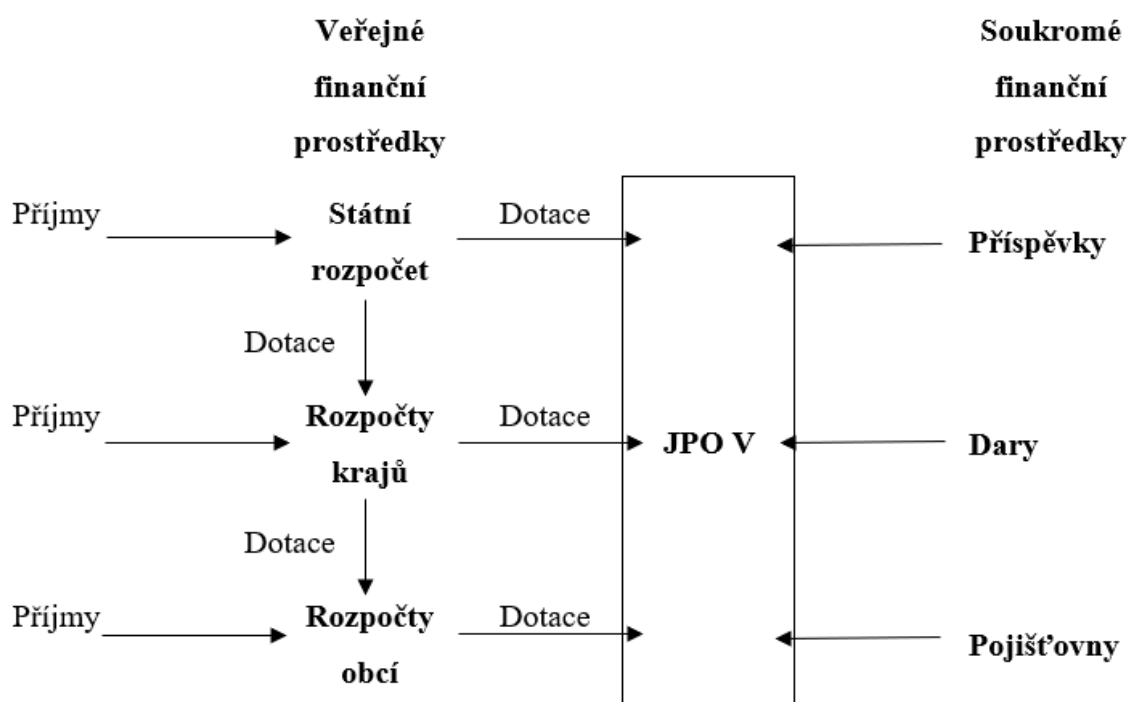
Zdroj: [35]

Dle obrázku č. 4, v roce 2017 tvoří největší část příjmů Sboru dobrovolných hasičů Hořátek vlastní činnost, která převyšuje i členské příspěvky. Do této činnosti jsou zahrnuty zábavy a kulturní akce pořádané sborem a činí dohromady 43 %. Na druhém místě jsou členské příspěvky, které se vybírají každý rok za každého člena sboru a tvoří 32 %. Členské příspěvky

se platí ve výši 100 Kč Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Sbor může tuto částku navýšit např. na 130 Kč, kdy sbor 100 Kč odvede Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska a zbylých 30 Kč zůstane příjmem sboru. Jak je patrné, pouhé prostředky z dotací na činnosti sboru nestačí, ty činí pouze 25 %. MŠMT v roce 2017 sboru dobrovolných hasičů přispělo částkou 10 000 Kč. Z toho vyplývá, že si na svou činnost SDH musí sám vydělat. Teprve v dalším pořadí jsou poskytované dotace pro sbory dobrovolných hasičů.

2.2 Financování jednotky sboru dobrovolných hasičů obce

Jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí využívají ke svému financování jak veřejné, tak soukromé finanční prostředky. Obrázek č. 5 schematicky zobrazuje finanční podpory pro jednotky SDH obcí řazené v rámci plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany v kategorii JPO V.

Obrázek 5 Finanční podpora jednotky sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 6 popisuje jednotlivé poskytovatele dotací, jaké konkrétní dotace poskytují a zároveň jejich účel a užití jednotkami sborů dobrovolných hasičů obcí.

Tabulka 6 Poskytované veřejné zdroje pro jednotky sborů dobrovolných hasičů kategorie JPO V na území České republiky

Poskytovatel	Poskytované prostředky	Účel, využití dotace
Stát	Investiční dotace	<ul style="list-style-type: none"> ● Nákup nového dopravního automobilu ● Výstavba požární zbrojnice ● Rekonstrukce požární zbrojnice
	Neinvestiční dotace	<ul style="list-style-type: none"> ● Odborná příprava ● Zabezpečení akceschopnosti jednotek ● Za uskutečněný zásah ● Na vybavení a opravy neinvestiční povahy jednotek SDH obcí
Kraj	Krajský investiční dotační program „Investiční dotace pro jednotky SDH obcí“	<ul style="list-style-type: none"> ● Nákup nové cisternové automobilové stříkačky ● Nákup nového dopravního automobilu ● Stavba požární zbrojnice se státní spoluúčastí ● Rekonstrukce cisternové automobilové stříkačky, požární zbrojnice a dopravního automobilu
	Krajský neinvestiční dotační program „Neinvestiční dotace pro jednotky SDH obcí“	<ul style="list-style-type: none"> ● Na pořízení a opravy požární techniky ● Pořízení a opravy věcného vybavení
Obec	Finanční prostředky z rozpočtu obce	<ul style="list-style-type: none"> ● Na provoz a zařízení jednotek SDH obcí (nákup pohonných hmot, maziv nebo primární vybavení jednotky) ● Na náhradu ušlého výdělku v případě, že se v pracovní době člen jednotky SDH obce účastní zásahu např. požáru

Zdroj: [14] [36] [37]

Jednotky sborů dobrovolných hasičů obce PO V mohou využívat finanční prostředky od:

- státu;
- kraje;
- obce.

Finanční prostředky od státu. Podle § 24 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, je definováno, že „*Ministerstvo na úseku požární ochrany zabezpečuje uvolňování finančních prostředků ze státního rozpočtu na investiční dotace na pořízení a obnovu požární techniky a staveb sloužících pro výkon služby jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí pro obce, jejichž jednotky požární ochrany jsou určeny požárním poplachovým plánem kraje k zásahům mimo svůj územní obvod, nebo se podílí na úkolech obce, které plní v přenesené působnosti státní správy.*“ [14] V oblasti požární ochrany zde vystupuje Ministerstvo vnitra ČR a ze svého rozpočtu uvolňuje finanční prostředky pro jednotky SDH obcí. Jedná se o investiční a neinvestiční dotace.

Investiční dotace je považována za dotační titul, který umožňuje všem, kteří zřizují jednotky požární ochrany obcí, získat dotaci na nákup dopravního automobilu nebo na výstavbu či rekonstrukci požární zbrojnice. [38] Jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí, pokud jsou v rámci plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany zařazeny v kategorii JPO V, mají nárok na tyto dotace: [36]

- Dotace na stavbu nebo rekonstrukci požární zbrojnice se poskytuje až do 50 % celkových nákladů;
- Dotace na pořízení nového dopravního automobilu.

Neinvestiční dotace je účelová a využívá se na výdaje jednotek SDH obcí. Je poskytována Generálním ředitelstvím HZS ČR obcím prostřednictvím krajů a hlavního města Prahy. Na základě toho, s jakými obcemi má kraj uzavřené smlouvy, tyto dotace přerozdělí. [37]

Výdaje na zabezpečení akceschopnosti zahrnují např. opravy zásahového požárního zařízení nebo věcných opatření požární ochrany. Zde se řadí i věcné vybavení jako jsou ochranné oděvy pro hasiče pro likvidaci požárů, přilba nebo ochranné rukavice a které připadají do majetku obce.

Výdaje na odbornou přípravu. Příprava se týká členů jednotek SDH obcí, a to např. velitelů a strojníků, kteří ji musí podstoupit. Na základě splnění odborné přípravy získávají velitelé a strojníci jednotek SDH obcí odbornou způsobilost. Výše dotace závisí na délce trvání odborné

přípravy, kdy je možné tuto dotaci využít na cestovné a stravné, poplatek za kurz nebo refundaci mzdy. Přibližná výše je stanovena na 400 Kč za den. [39]

Finanční prostředky od kraje. Podle § 27 zákona č. 133/1985 Sb., *o požární ochraně*, ve znění pozdějších předpisů, krajské úřady „hradí k zabezpečení plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany náklady jednotkám sborů dobrovolných hasičů vybraných obcí spojené se zásahy mimo jejich územní obvod a podílí se na financování jejich akceschopnosti, pořízení a obnově požární techniky.“ [14] Každý kraj má dotační programy, které vypisuje a o které mohou žádat ty jednotky SDH obcí, nacházející se na jeho území. Zároveň kraj na zabezpečení plošného pokrytí území kraje JPO také přispívá obcím na financování potřeb jejich jednotek SDH obcí. Např. Jihočeský kraj vypisuje dva typy dotačních programů: [40]

- Krajský investiční dotační program „Investiční dotace pro jednotky SDH obcí“;
- Krajský neinvestiční dotační program „Neinvestiční dotace pro jednotky SDH obcí“- např. na čerpadla, radiostanice, výjezdové tablety.

Finanční prostředky od obce. Podle § 29 odst. 1 zákona č. 133/1985 Sb., *o požární ochraně*, ve znění pozdějších předpisů, má obec povinnost udržovat a zabezpečovat materiální a finanční potřeby jednotky, udržovat její akceschopnost, zabezpečovat odbornou přípravu členů jednotky SDH obce, poskytovat náhradu ušlého výdělku v případě, že se v pracovní době člen jednotky SDH obce účastní zásahu při požáru, záchranných prací při živelních pohromách nebo u jiných mimořádných událostech. Obec má také povinnost přispívat na provoz a zařízení jednotek SDH obcí. [14] Z toho plyne, že jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí jsou financovány zejména z rozpočtu svého zřizovatele, tedy obce. Finanční prostředky může ale nabídnout i sousední obec, která nemá zřízenou svou jednotku SDH obce. Dle § 29 odst. 1, písm. m) zákona č. 133/1985 Sb., *o požární ochraně*, ve znění pozdějších předpisů, obec spolupracuje se sousedními obcemi a podílí se na požární ochraně.

Dotace z kraje nebo státu jsou nenárokovatelné a není tak možné zajistit stálý příjem na činnost jednotky. Výjimka se týká všech jednotek s výjezdem mimo katastrální území zřizovatele na výzvu územně příslušného operačního a informačního střediska HZS kraje, protože mají nárok na dotaci za zásah. Z prostředků dotace se obci poskytují zejména: [41]

- náhrada ušlého výdělku členům jednotky SDH obce z důvodu účasti u zásahu;
- pohonné hmoty a provozní hmoty spotřebované technikou jednotky při zásahu;
- speciální hasiva a sorbenty spotřebované při zásahu.

Jednotky sborů dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V mohou získávat finanční prostředky i ze soukromých zdrojů, kterými jsou:

- dary;
- příspěvky;
- plnění od pojišťoven.

Dary a příspěvky. Finanční podpora je zde získávána od sponzorů. Např. Hasičský záchranný sbor ČR pomáhá jednotkám SDH obcí tak, že jim přenechává starší techniku. V současné době jsou jednotky sborů dobrovolných hasičů známy zastaralostí požární techniky nebo hasičských zbrojnic. Průměrný věk dopravních automobilů v jednotkách SDH obcí je uváděn na 35 let. U cisternových automobilových stříkaček je stáří o něco nižší, konkrétně o 10 let, ale i tak se stáří uvádí na 25 let. [42] Fyzické a právnické osoby dle § 15 a § 20 zákona č. 586/1992 Sb., *o daních z příjmů*, mohou také přispívat na financování požární ochrany a zároveň mají možnost, odečíst si dar od základu daně. [43]

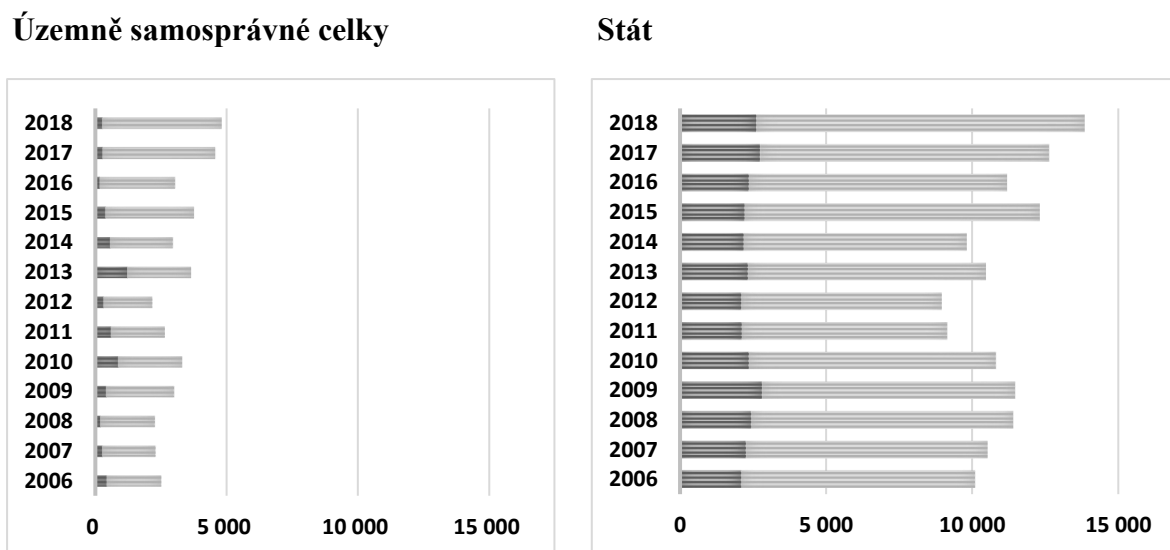
Plnění od pojišťoven. Další způsob, jak financovat jednotku sboru dobrovolných hasičů obce, je odvádění určitého procenta z příjmů pojišťoven. Je to z toho důvodu, že uchráněné hodnoty ze zásahové činnosti prováděné jednotkami požární ochrany pomáhají pojišťovnám získávat jistý výnos. [44] V tomto případě se jedná o **Fond zábrany škod České kanceláře pojistitelů**. Ten zapojuje pojišťovny do financování požární ochrany a integrovaného záchranného systému. Pojišťovny na území České republiky provozující svou činnost, pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem, každý rok odvádí 3 % z přijatého pojistného z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Tato částka plyne do fondu zábrany škod. Dále tak fond zábrany škod přerozděluje finanční prostředky mezi hlavní složky Integrovaného záchranného systému ČR, do kterého patří Hasičský záchranný sbor ČR včetně jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, Policie ČR a Záchraná zdravotnická služba kraje ČR. [45]

3 ANALÝZA FINANČNÍ PODPORY DOBROVOLNICTVÍ V POŽÁRNÍ OCHRANĚ

Poté, co jsme si vysvětlili význam dobrovolnictví v požární ochraně a jeho způsob financování v České republice, můžeme analyzovat finanční podporu Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska a jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí.

3.1 Analýza finanční podpory jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí

Pro stát požární ochrana hraje velmi důležitou roli. Ze státního rozpočtu se poskytují větší finanční částky než z rozpočtů místních. Na obrázku č. 6 jsou znázorněny vynaložené finanční prostředky ze státního rozpočtu a místních rozpočtů na civilní připravenost na krizové stavy, požární ochranu a integrovaný záchranný systém v České republice.

■ Civilní připravenost na krizové stavy □ Požární ochrana a integrovaný záchranný systém

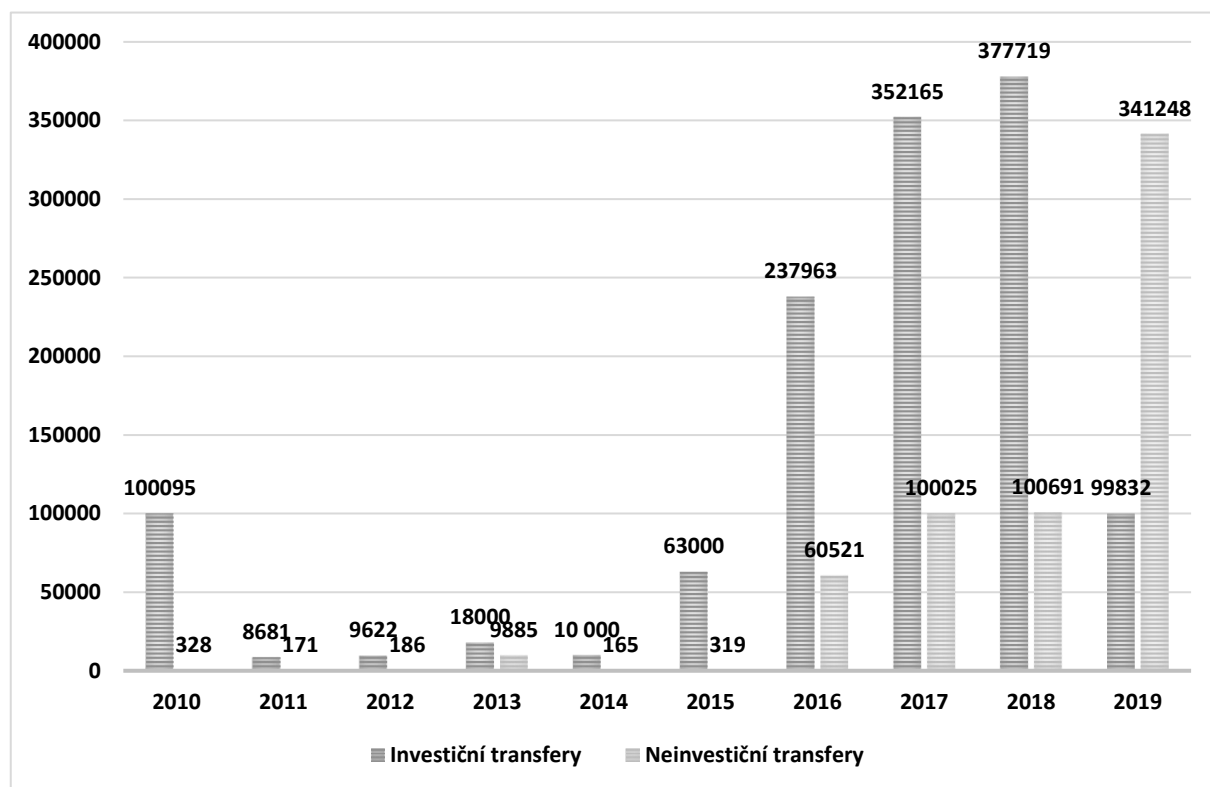
Obrázek 6 Výdaje státního rozpočtu a místních rozpočtů na civilní připravenost při krizových stavech, požární ochranu a IZS v České republice v letech 2006–2018 (v mil. Kč)

Zdroj: [46]

Z obrázku č. 6 je patrné, že finanční prostředky ze státního rozpočtu převažují a jsou více než dvojnásobné oproti finančním prostředkům poskytovaným prostřednictvím územních samosprávných celků. Tento vztah vyplývá ze čl. 1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky*, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého má stát hlavní zodpovědnost za ochranu života, zdraví a majetku. Zároveň podle článku č. 3 mají povinnost se podílet na bezpečnosti České republiky i obce. [47] Nejvíce finančních prostředků se

poskytuje na požární ochranu a integrovaný záchranný systém. Obce i stát podporují také civilní připravenost na krizové stavy, která řeší mimořádné a krizové události, které mohou vznikat v důsledku technických, přírodních, ekonomických nebo společenských situací, jako jsou např. povodně. V důsledku zasažení České republiky povodně v roce 2013, byla potřeba vynaložit větší finanční prostředky z místních rozpočtů na JPO. Ty musely vyjít k většímu počtu zásahů. Od konce května do začátku června při této události zasahovalo celkem 9 518 JPO. Z toho se jednalo o 3 748 profesionálních JPO a 5 770 dobrovolných JPO při 9 610 mimořádných událostech na území České republiky. [46]

Ministerstvo vnitra České republiky poskytuje finanční podporu jednotkám sboru dobrovolných hasičů. Tyto dotace se dělí na investiční a neinvestiční dotace. Poskytované hodnoty transferů jsou znázorněny na obrázku č. 7.

Obrázek 7 Finanční prostředky Ministerstva vnitra ČR na podporu jednotek sborů dobrovolných hasičů v České republice v letech 2010–2019 (v tis. Kč)

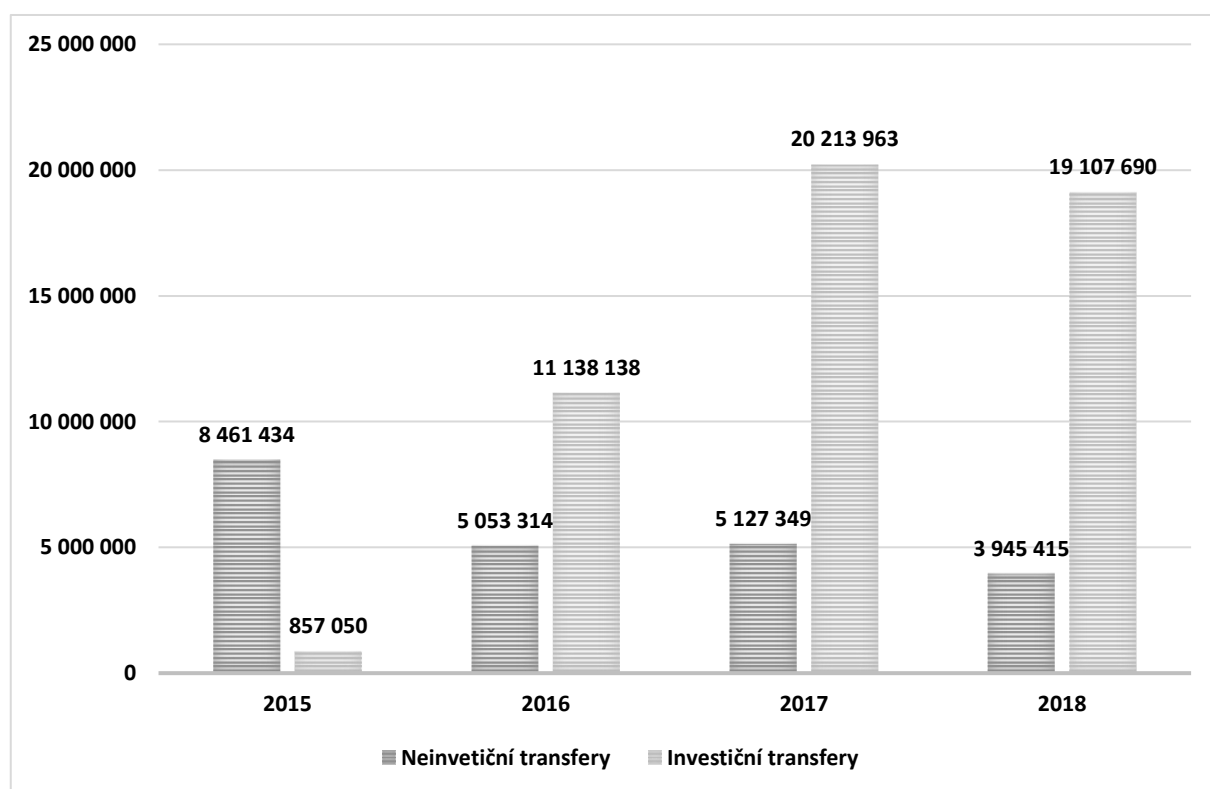
Zdroj: [48]

Podle obrázku č. 7 se investiční transfery obcím až na výjimku v roce 2010 snížily. V roce 2014 začal rozpočet Ministerstva vnitra ČR s novým programovým obdobím, díky kterému vznikly i nové projekty, a proto se již poskytované transfery od roku 2015 zvyšují. Finanční

prostředky se začaly čerpat z Evropské unie, a to zejména dotační titul Evropské strukturální a investiční fondy, díky kterému začalo docházet k řadě modernizací. [49] Těto dotační příležitosti bylo využito v letech 2015–2018. V roce 2016 se investiční transfery více než ztrojnásobily. V roce 2019 investiční transfery celkem činily 99 832 tis. Kč. Jednotky SDH obcí tak získaly potřebné prostředky na nákup nového dopravního automobilu, výstavbu požární zbrojnice nebo její rekonstrukci, pokud si o dotaci požádaly a splnily stanovené podmínky.

Neinvestiční transfery poskytované obcím z rozpočtu Ministerstva vnitra ČR kolísavě rostou. V roce 2018 finanční prostředky činily 100 691 tis. Kč a jednotkám sborů dobrovolných hasičů posloužily na odbornou přípravu členů, na zabezpečení akceschopnosti jednotek SDH obcí nebo na vybavení a opravy neinvestiční povahy jednotek SDH obcí.

Finanční podporu na požární ochranu poskytují i kraje. Např. kraj Vysočina, z jehož územního rozpočtu jsou věnovány finanční podpory jednotkám sboru dobrovolných hasičů obcí. Finanční prostředky poskytnuté v letech 2015–2018 jsou znázorněny na obrázku č. 8.

Obrázek 8 Výdaje kraje Vysočina na jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí v letech 2015–2018 (v Kč)

Zdroj: [48]

Jak je z obrázku č. 8 patrné, výdaje v rámci neinvestičních transferů klesají, a naopak investiční transfery skokově vzrostly. Kraj Vysočina každý rok vypisuje dva dotační programy. Příspěvek kraje se odvíjí od aktuálních potřeb jednotek požární ochrany z pohledu jejich vybavenosti věcnými prostředky a zásahovou technikou. Do roku 2015 směřovaly finanční prostředky převážně na neinvestiční dotace pro jednotky SDH obcí, sloužící na pořízení a opravy požární techniky nebo věcného vybavení jednotek požární ochrany obcí. Tyto potřeby již byly v potřebné míře uspokojeny a dále nebylo nutné finanční prostředky do této oblasti v takové míře směřovat. Od roku 2016 jsou ve větší míře poskytovány investiční dotace pro jednotky SDH obcí a slouží k nákupu nové cisternové automobilové stříkačky, k nákupu nového dopravního automobilu, ke stavbě požární zbrojnice nebo jejich rekonstrukci. Dá se říci, že poté, kdy stát začal s modernizací požární ochrany díky podpoře Evropské unie, připojily se také kraje. Celkové výdaje na podporu jednotek SDH obcí kraje Vysočina činily 73 904 352 Kč za roky 2015–2018. Z toho investiční transfery představovaly 22 587 512 Kč a neinvestiční transfery 51 316 840 Kč.

3.2 Analýza finanční podpory Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska využívá každý rok dotace od Ministerstva vnitra ČR a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Od roku 2011 sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska získávalo dotace z nižších územně samosprávních celků. Mezi lety 2012–2014 byla využívána dotace Sdružení sportovních svazů. Od roku 2016 se začal poskytovat dar od Českého olympijského výboru. [28] [29] [16] [17] [18] [20] [21] [22] [23] [24] [19]

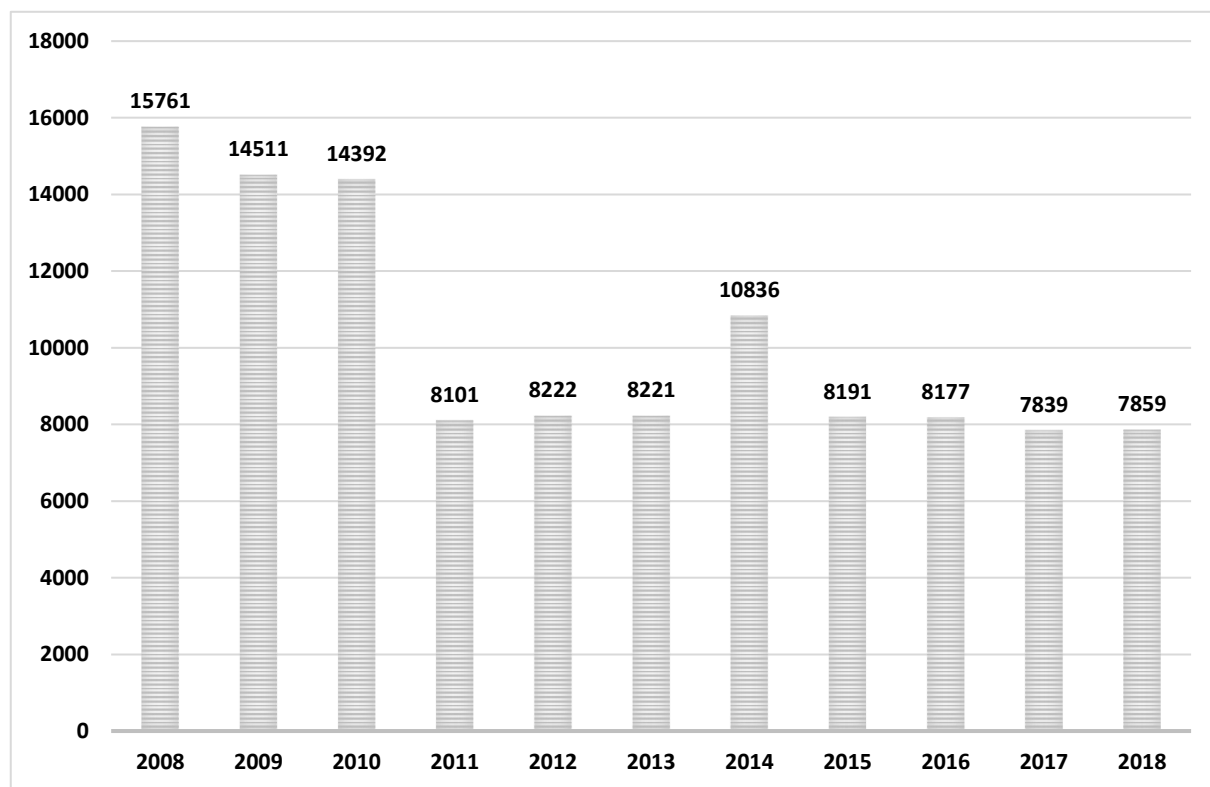
Dotace od Ministerstva vnitra ČR

Dotace od Ministerstva vnitra ČR se přidělují na základě vypsání programů nebo podaných projektů. Částka, která je alokována na dané programy, je vždy fixně stanovena, a proto u těchto dotací nedochází ke změně přidělované částky. Jen v ojedinělých případech se ale podaří finanční prostředky navýšit, a to buď z toho důvodu, že je vypsán nový program nebo z důvodu zvýšené priority Ministerstva vnitra ČR. Na obrázku č. 9 jsou znázorněny výše čerpaných dotací od Ministerstva vnitra ČR v letech 2008–2018.

Dle obrázku č. 9 poskytované dotace od Ministerstva vnitra ČR klesají. V roce 2014 se dotace zvýšily o necelé 2 miliony Kč, a to díky tomu, že se navýšily prostředky ze státního rozpočtu. Toto navýšení bylo pouze jednorázové. Lze připustit, že díky povodni, která zasáhla Českou republiku v roce 2013, se následující rok zvýšily dotace na pokrytí oprav požární

techniky a dalšího vybavení jednotek sborů dobrovolných hasičů, které při povodni zasahovaly. V dalších letech dochází opět k postupnému poklesu částek kvůli nižším finančním prostředkům vynakládaným na dané programy.

Obrázek 9 Čerpané finanční prostředky z dotace Ministerstva vnitra ČR v letech 2008–2018 (v tis. Kč)

Zdroj: [28] [29] [16] [17] [18] [20] [21] [22] [23] [24] [19]

SH ČMS poskytlo finanční prostředky, které se použily na spolupráci při odborné přípravě, k zajištění odborné přípravy v rámci Ústředních hasičských škol, soutěží v požárním sportu a přípravu reprezentačních celků, výchovná a vzdělávací činnost na úseku práce s dětmi a mládeží v oblasti požární ochrany (Postupová kola hry Plamen a soutěží dorostu). Použily se i na preventivně výchovnou činnost, propagaci a historii požární ochrany. Vedle těchto jednotlivých grantů byly ještě čerpány prostředky na zajištění akceschopnosti psovodů SDH Hejnice. V roce 2018 byla navíc využita podpora na CTIF a zajištění soutěže v disciplínách TFA. Přidělená dotace byla nezbytná k podpoře určitých činností na potřebné úrovni a posloužila k dalšímu vývoji celého sdružení. [28] [29] [16] [17] [18] [20] [21] [22] [23] [24] [19]

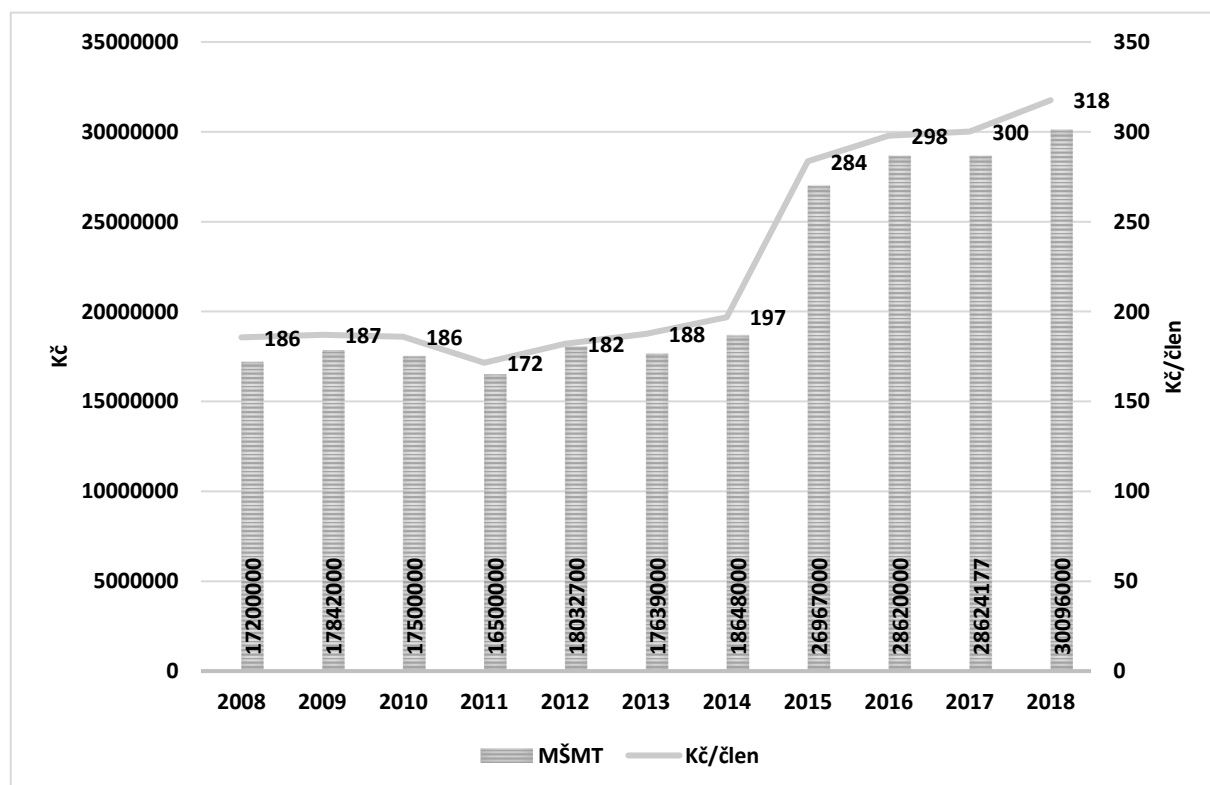
Všechny dotace od Ministerstva vnitra ČR v letech 2008–2018 byly plně využity s výjimkou roku 2018. Sdružení pracovalo s dotací v celkové výši 7 892 000 Kč, ale ačkoli ji plně nevyčerpalo na jeden z projektů, muselo částku ve výši 33 400 Kč vrátit.

Dotace od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Finanční prostředky z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR jsou přidělovány ze dvou hlavních zdrojů:

- Finanční prostředky na práci s dětmi a mládeží (např. volnočasové akce, tábory, pravidelné schůzky);
- Finanční prostředky na požární sport. Tyto prostředky se začaly nově poskytovat v roce 2015. Jsou určeny na sportovní činnost, která spadá do třech hlavních pilířů činnosti dobrovolných hasičů.

Finanční pomoc prostřednictvím dotací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR v letech 2008–2018 je znázorněna na obrázku č. 10.

Obrázek 10 Čerpané finanční prostředky z dotace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR v letech 2008–2018 (v Kč)

Zdroj: [28] [29] [16] [17] [18] [20] [21] [22] [23] [24] [19]

Na obrázku č. 10 finanční prostředky od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR od roku 2008 do roku 2014 mírně rostly, oproti poskytnutým prostředkům od Ministerstva vnitra ČR se stále zvyšovaly. Od roku 2015 finanční prostředky výrazně vzrostly. Je to způsobené průběžným navyšováním dotace s ohledem na růst cen a prostředků alokovaných na práci s dětmi a mládeží. Nárůst celkové dotace tak odpovídá nově čerpané dotaci na požární sport. V roce 2015 se také zvýšila minimální měsíční mzda o 700 Kč, která pravidelně roste (viz příloha C). SH ČMS motivuje také rostoucí počet mladých hasičů, na které dostávají dotace a zároveň tak zvyšují příjmy svého spolku. Po přepočtu všech dotací vychází částka 227 Kč na jednoho člena sboru dobrovolných hasičů.

V rámci neinvestiční dotace SH ČMS použilo dotace na zajištění práce s dětmi a mládeží a využití jejich volného času. Jednalo se o tábory (letní, zimní), jednodenní i vícedenní akce, vzdělávání vedoucích, materiální dovybavení družstev mladých hasičů, táborových základen, na provoz a na zahraniční spolupráci. Od roku 2015 se dále prostředky z dotace v oblasti sportu využily na podporu realizace sportovní, organizační a obsahové činnosti spolku včetně zabezpečení technicko – servisních, zdravotních a metodických podmínek pro sportovní činnost členů Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska registrovaných dle stanov. V roce 2016 se dotace nově rozšířila o dotaci na zajištění Mistrovství světa v požárním sportu, které se konalo v Ostravě a v roce 2018 na zajištění účasti reprezentace na vrcholných světových akcích a na uspořádání Mistrovství České republiky CTIF. Všechny dotace od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR za období 2008–2018 byly plně využity. [28] [29] [16] [17] [18] [20] [21] [22] [23] [24] [19]

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit vývoj dobrovolnictví a jeho podpory ze strany České republiky v oblasti požární ochrany, a to za období alespoň 10 let, kde pozornost byla věnována zejména finanční podpoře, jejímu institucionálnímu zajištění, jejímu účelu, struktuře a dynamice. V České republice podíl dobrovolníků od devadesátých let 20. století stagnuje, průměr podílů činil 30 dobrovolníků na celkovou populaci České republiky, avšak dobrovolnická práce je nezastupitelná i v požární ochraně. Jak vyplývá z údajů CTIF, je Česká republika, stejně jako další země střední Evropy, závislá na práci dobrovolníků v požární ochraně. Zde se jedná celkem o 85 % dobrovolníků, kteří se podílí na zabezpečování požární ochrany.

V České republice existují celkem tři zastřešující spolky, které hájí jejich zájmy. Jedná se o: Českou hasičskou jednotu, Moravskou hasičskou jednotu a Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. To je také nejvýznamnějším dobrovolnickým spolkem, protože sdružuje 97 % místních sdružení dobrovolných hasičů. Analýzou dat ve výročních zprávách Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska za období 2008–2018 bylo zjištěno, že jeho členská základna se pohybovala mezi 427 000 a 495 000 členy, a byla z 80 % tvořena hasiči starších 26 let a z 20 % mladými hasiči ve věku 6-26 let. V posledních letech 2013–2018 vykázal rostoucí trend jen počet mladých hasičů do 18 let.

S odkazem na důležitost práce dobrovolníků v požární ochraně sbory dobrovolných hasičů obcí a jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí podporuje finančně jak stát, tak i kraje a obce. V souladu s konstrukcí bezpečnostního federalismu podle čl. 1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky*, ve znění pozdějších předpisů, má stát hlavní povinnost zajišťovat bezpečnost České republiky, a proto finančně podporuje požární ochranu a civilní připravenost na krizové stavy až 2,5krát více, než obce a kraje. Od roku 2006–2018 má objem těchto finančních prostředků rostoucí charakter. Např. v roce 2018 činily 13 844 mil. Kč.

Činnost dobrovolných hasičů je podmíněna jejich financováním. Mezi jejich nejvýznamnější část příjmů patří vlastní činnost, jako jsou např. zábavy a kulturní akce. Např. u SDH obce Hořátek vlastní činnost činila v roce 2017 43 %. Pokud sbory dobrovolných hasičů vytvářejí jednotky požární ochrany, na jejich financování se podílí i Ministerstvo vnitra ČR, kraj a obce, a to formou dotací. Analýzou dat za období let 2008–2018 získaných z informačního systému Ministerstva financí ČR Monitor, bylo zjištěno, že od roku 2015 dochází k razantnímu zvýšení objemu těchto dotací. Je to způsobeno modernizací vybavení jednotek požární ochrany z řad

sdružení dobrovolných hasičů, ke které jsou využity prostředky Evropských strukturálních a investičních fondů. K navýšení finanční podpory však dochází také v reakci na rozsáhlé nasazení těchto jednotek. Tak tomu bylo např. v roce 2013, kdy byla Česká republika zasažena rozsáhlými povodněmi a byl vyhlášen nouzový stav.

Zvláštní postavení ve financování dobrovolníků v oblasti požární ochrany má Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, které prostřednictvím Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska poskytuje dotace na práci s dětmi a mládeží a dotace na požární sport, a to ve výši asi 30 mil. Kč. Analýzou dat Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska získaných z výročních zpráv za období let 2008–2018, bylo zjištěno, že objem těchto prostředků stagnoval a začal razantně růst po roce 2014, a to v důsledku růstu minimální mzdy. Z analýzy těchto dat vyplývá, že v letech 2008–2014 připadlo na jednoho člena sboru dobrovolných hasičů v průměru 185 Kč na rok, po roce 2014 v průměru 300 Kč na rok. K růstu těchto výdajů dochází v důsledku růstu minimální mzdy.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2477-8.
- [2] FRÍČ, Pavol a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století* [online]. 1. vydání. Praha: Agnes, 2010 [cit. 2019-07-01]. ISBN 978-80-903696-8-9. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Pavol_Fric2/publication/314330469_Vzorce_a_hodnoty_dobrovolnictvi_v_ceske_spolecnosti_na_zacatku_21_stoleti/links/58c071b492851c2adfeb0f50/Vzorce-a-hodnoty-dobrovolnictvi-v-ceske-spolecnosti-na-zacatku-21-stoleti.pdf
- [3] TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. 2. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-736-7178-6.
- [4] HLADKÁ, Marie. Význam dobrovolnictví jako specifického lidského zdroje. In: *Aktuální otázky sociální politiky 2008 – teorie a praxe*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2008, s. 20-27. ISBN 978-80-7395-134-4.
- [5] FRÍČ, Pavol. *Občanský sektor v ohrožení?*. 1. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2016. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-243-2.
- [6] *INTERNATIONAL LABOUR OFFICE: Manual on the measurement of volunteer work* [online]. 1st published. Geneva: International Labour Office, 2012 [cit. 2019-07-01]. ISBN 978-922-1250-715. Dostupné z: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/--stat/documents/publication/wcms_162119.pdf
- [7] ČESKO. Zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě. In: *Zákony pro lidi.cz*, 2002. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-198>
- [8] BALABÁN, Miloš a Bohuslav PERNICA. *Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-3150-9.
- [9] JEŠINOVÁ, Adéla. *Význam sdružení dobrovolných hasičů pro rozvoj obce*. Pardubice, 2019. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice.

- [10] SZASZO, Zoltán. *Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2010. ISBN 978-80-86640-60-0.
- [11] JAKUBOVIČOVÁ, Lucie. *Dobrovolnictví v bezpečnostním systému ve vybraném regionu*. Pardubice, 2016. Diplomová práce. Univerzita Pardubice.
- [12] *World Fire Statistics* [online]. 2017. 2017, **2017**(22) [cit. 2019-10-28]. Dostupné z: https://www.ctif.org/sites/default/files/ctif_report22_world_fire_statistics_2017.pdf
- [13] *Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí* [online]. 1. vydání. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2014 [cit. 2019-07-01]. MV- 52763-7/PO-2008. Dostupné z: <http://metodika.cahd.cz/metodika%20JSDH/Methodika%20zrizovani%20JSDHO%202014.pdf>
- [14] ČESKO. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. In: *Zákony pro lidi.cz*, 1985. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>
- [15] KROUPA, Miroslav a Milan ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Armex publishing, 2006. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 978-80-87451-01-4.
- [16] Výroční zpráva. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska* [online]. Praha: 2010 SH ČMS, 2010 [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <https://old.dh.cz/dokumenty/vyrocnizpravy/vz-2010.pdf>
- [17] Výroční zpráva. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska* [online]. Praha: 2011 SH ČMS, 2011 [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <https://old.dh.cz/dokumenty/vyrocnizpravy/vz-2011.pdf>
- [18] Výroční zpráva. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska* [online]. Praha: 2012 SH ČMS, 2012 [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <https://old.dh.cz/dokumenty/vyrocnizpravy/vz-2012.pdf>
- [19] Výroční zpráva. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska* [online]. Praha: 2018 SH ČMS, 2018 [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: https://www.dh.cz/images/Dokumenty/vyrocnizprava/2018/vz_2018_web_sponzori.pdf
- [20] Výroční zpráva. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska* [online]. Praha: 2013 SH ČMS, 2013 [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <https://old.dh.cz/dokumenty/vyrocnizpravy/vz-2013.pdf>

- [21] Výroční zpráva. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska* [online]. Praha: 2014 SH ČMS, 2014 [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <https://old.dh.cz/dokumenty/vyrocní-zpravy/vz-2014.pdf>
- [22] Výroční zpráva. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska* [online]. Praha: 2015 SH ČMS, 2015 [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <https://old.dh.cz/dokumenty/vyrocní-zpravy/Vyrocní-zprava-2015/vyrocní-zprava-mail.pdf>
- [23] Výroční zpráva. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska* [online]. Praha: 2016 SH ČMS, 2016 [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: https://www.dh.cz/images/Dokumenty/vyrocní-zprava/2016/VZ_2016_web.pdf
- [24] Výroční zpráva. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska* [online]. Praha: 2017 SH ČMS, 2017 [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: https://www.dh.cz/images/Dokumenty/vyrocní-zprava/2017/VZ_SHCMS_jednostrany_2018_WEB.pdf
- [25] *Moravská hasičská jednota* [online]. Zastávka: Moravská hasičská jednota, b.r. [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <http://www.mhj.cz/>
- [26] *Česká hasičská jednota* [online]. Praha: Česká hasičská jednota, ©2007-2019 [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <http://www.hasicskajednota.cz/>
- [27] *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska* [online]. Praha: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, ©2019 [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/>
- [28] Výroční zpráva. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska* [online]. Praha: 2008 SH ČMS, 2008 [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <https://old.dh.cz/dokumenty/vyrocní-zpravy/vz-2008.pdf>
- [29] Výroční zpráva. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska* [online]. Praha: 2009 SH ČMS, 2009 [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <https://old.dh.cz/dokumenty/vyrocní-zpravy/vz-2009.pdf>
- [30] *Centrum Hasičského Hnutí Příbryslav* [online]. Příbryslav: Centrum Hasičského Hnutí Příbryslav, ©2016 [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <http://www.chh.cz/>
- [31] ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník. In: *Zákony pro lidi.cz*, 2012. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>
- [32] CERMAN, Bohuslav. Rozdíly mezi SDH a JSDH obce. In: *Obec Rohoznice* [online]. Dolní Roveň, 2019 [cit. 2019-11-26]. Dostupné z: <https://www.rohoznice.cz/file.php?nid=518&oid=6311481>

- [33] *Stanovy SH ČMS* [online]. Příbyslav: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2017 [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/index.php/usek-vnitroorganizacni/dokumenty/18-stanovy-sh-cms>
- [34] MÁLKOVÁ, Lucie. *Sbory dobrovolných hasičů vybrané obce* [online]. Pardubice, 2019 [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/73291/MalkovaL_SboryDobrovolnych_OS_2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice.
- [35] Výroční zpráva o hospodaření. *Hasiči Hořátev* [online]. Hořátev: Hasiči Hořátev [cit. 2019-12-12]. Dostupné z: <http://www.hasicioratev.cz/dokumenty-ke-stazeni/zpravy-o-hospodareni/>
- [36] Dotace pro hasiče v rámci obcí. *Národní dotace pro obce* [online]. Národní dotace pro obce [cit. 2019-11-20]. Dostupné z: <http://narodnidotace.cz/dotace-hasici-obce-sdh/>
- [37] Neinvestiční dotace pro JSDHO. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Hasičský záchranný sbor České republiky, 2019 [cit. 2019-10-28]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ucelova-neinvesticni-dotace-pro-jsdho-2019.aspx>
- [38] Investiční dotace pro jednotky SDH obcí. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Hasičský záchranný sbor České republiky, 2019 [cit. 2019-10-28]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/informace-obcim-v-ramci-programu-dotace-pro-jednotky-sdh-obci.aspx>
- [39] Sdružení místních samospráv ČR. *Rok v obci* [online]. Zlín: Sdružení místních samospráv ČR [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/798-financovani-jednotek-sdh-obci/>
- [40] Ucelený přehled dotačních programů pro podporu jednotek SDH obcí na rok 2019. In: *Jihočeský kraj* [online]. České Budějovice, 2019 [cit. 2020-01-21]. Dostupné z: https://www.kraj-jihocesky.cz/sites/default/files/inline-files/Dota%C4%8Dn%C3%AD%20programy%20pro%20JSDHO%20na%20rok%202019.2_0.pdf
- [41] Hasičský záchranný sbor České republiky. *Dotace a granty* [online]. Praha: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2019 [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/nabidky-a-zakazky-dotace-a-granty-ucelova-neinvesticni-dotace.aspx>

- [42] PAVLÍKOVÁ, Zuzana. *Jednotky dobrovolných hasičů na Pardubicku* [online]. Pardubice, 2013 [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/52054/PavlikovaZ_JednotkyDobrovolnych_ZM_2013.pdf?sequence=2&isAllowed=y. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice.
- [43] ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů: Zákon České národní rady o daních z příjmů. In: *Zákony pro lidi.cz*, 1992. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>
- [44] Financování hasičů – neměly by se podílet také pojišťovny?. *Deník veřejné správy* [online]. Praha: Deník veřejné správy, 2019 [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6573797>
- [45] O fondu. *Česká kancelář pojistitelů* [online]. Praha: Česká kancelář pojistitelů, 2019 [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: <https://www.fondzabranyskod.cz/o-fondu/co-je-fzs>
- [46] *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad, b.r. [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>
- [47] ČESKO. Zákon č. 110/1998 Sb. Ústavní zákon: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. In: *Zákony pro lidi.cz*, 1998. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>
- [48] *Monitor* [online]. Ministerstvo financí ČR, 2019 [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2019/kontakt/>
- [49] Dotační tituly pro financování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. *112: Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva*. 16. 2017, **16**(52017), 8.
- [50] Kraj Vysočina. *PO - požární ochrana* [online]. Jihlava: Krajský úřad Kraje Vysočina, 2019 [cit. 2019-09-23]. Dostupné z: <https://www.kr-vysocina.cz/investicni-dotace-v-ramci-programu-quot-dotace-pro-jednotky-sdh-obci-quot-v-roce-2019/ds-303996/archiv=0&p1=87735>
- [51] Přehled o vývoji částek minimální mzdy. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2019 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/prehled-o-vyvoji-castek-minimalni-mzdy>

PŘÍLOHY

Příloha A Jednotky požární ochrany z hlediska plošného pokrytí	52
Příloha B Operační hodnota jednotky JPO	53
Příloha C Investiční dotace pro jednotky SDH obcí	54
Příloha D Vývoj minimální mzdy v letech 2007–2020	55

Příloha A Jednotky požární ochrany z hlediska plošného pokrytí

Z hlediska plošného pokrytí se jednotky požární ochrany v souladu s přílohou k zákonu č. 133/1985 Sb., dělí na 6 kategorií označovaných římskými číslicemi I – VI, a sice na jednotky: [15, s. 119]

a) s územní působností zasahující i mimo území svého zřizovatele

1. JPO I – jednotka hasičského záchranného sboru (profesionálové) s územní působností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace;

2. JPO II – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší povolání, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace;

- JPO II/1 – zajišťuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu (4 hasiči) a zřizuje se ve vybraných obcích s počtem obyvatel nad 1000;
- JPO II/2 – zajišťuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu (8 hasičů) a zřizuje se ve vybraných obcích s počtem obyvatel nad 1000.

3. JPO III – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace.

b) s místní působností zasahující na území svého zřizovatele

1. JPO IV – jednotka hasičského záchranného sboru podniku (letištní, drážní);

2. JPO V – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně;

- JPO V/1 – zajišťuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se ve vybraných obcích s počtem obyvatel do 200;
- JPO V/2 – zajišťuje výjezd družstva a zřizuje se ve vybraných obcích s počtem obyvatel více než 200.

3. JPO VI – jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku.

Příloha B *Operační hodnota jednotky JPO*

Kategorie jednotky PO	JPO I	JPO II	JPO III	JPO IV	JPO V	JPO VI
Doba výjezdu (min)	2	5	10	2	10	10
Územní působnost (min)	20	10	10	Není	Není	Není
Počet jednotek PO	238	202	1339	94	5802	256
Druh jednotky PO	HZS kraje	SDH obce	SDH obce	HZS podniku	SDH obce	SDH podniku

Zdroj: [1, s. 38]

Příloha B zobrazuje jednotky plošného pokrytí, jejich počet a do jakého časového intervalu jsou jednotky povinny se na místo nebezpečí dostat. Největší část požárních jednotek plošného pokrytí tvoří jednotky dobrovolných hasičů obcí a nejmenší část tvoří jednotky hasičského záchranného sboru podniků.

Příloha C *Investiční dotace pro jednotky SDH obcí*

Investiční dotace je považována za dotační titul, který umožňuje všem, kteří zřizují jednotky požární ochrany obcí, získat dotaci na nákup dopravního automobilu nebo na výstavbu či rekonstrukci požární zbrojnice. Zřizovatelé jednotek kat. II a III mají nárok na dotaci na nákup nebo rekonstrukci cisternové automobilové stříkačky. [38] Žádost se podává prostřednictvím informačního systému datových schránek příslušnému HZS kraje a přijímá ji Ministerstvo vnitra ČR – generální ředitelství HZS ČR. [50] Ministerstvo vnitra ČR – generální ředitelství HZS ČR vyhláší pro obce a města dotace v rámci programu „Účelové investiční dotace pro jednotky SDH obcí“. Jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí, pokud jsou v rámci plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany zařazeny v kategorii JPO V, mají nárok na tyto dotace:

Dotace na stavbu nebo rekonstrukci požární zbrojnice se poskytuje až do 50 % celkových nákladů. Minimální částka musí být 450 000 Kč, avšak maximální výše musí být do 4 500 000 Kč. Příjemce podpory, tedy obec, musí splňovat následující kritéria: [36]

- Zřizovat jednotku sboru dobrovolných hasičů obce řadící se v rámci plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany v kategorii JPO II, JPO III a JPO V;
- Doposud nezískala stejnou dotaci z rozpočtu Ministerstva vnitra ČR;
- Budova požární zbrojnice je majetkem obce, která zřizuje jednotku SDH obce;
- Pozemky pro vybudování požární zbrojnice patří do vlastnictví obce;
- Na stavbě či pozemku se nenachází věcné břemeno nebo zástavní právo, které by omezovalo činnost jednotky SDH obce.

Dotace na pořízení nového dopravního automobilu se poskytuje do 70 % celkových výdajů, avšak maximální výše částky činí 450 000 Kč. Příjemce podpory, tedy obec, musí splňovat následující kritéria: [36]

- Zřizovat jednotku sboru dobrovolných hasičů obce řadící se v rámci plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany v kategorii JPO II, JPO III a JPO V;
- Obec nevlastní dopravní automobil nebo osobní automobil s kabinou osádky se sedadly pro 8 a více osob, který vybavený výstražným vybavením a který byl vyroben v roce 2003 či později.

Příloha D *Vývoj minimální mzdy v letech 2007–2020*

Období	Měsíční minimální mzda	Hodinová sazba
2007	8 000	48,10
2013	8 500	50,60
2014	8 500	50,60
2015	9 200	55,00
2016	9 900	58,70
2017	11 000	66,00
2018	12 200	73,20
2019	13 350	79,80
2020	14 600	87,30

Zdroj: [51]